

ŽIVA ZAJEDNICA

LEBENDIGE GEMEINDE
Büro Seder, Uskrsli
D 23044 EISENHARTEN KATHOLISCHES ZAJEDNICA (BROJANKA 1200)
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN

Sretan Uskrs!
Frohe Ostern!

Foto: A. Batinić

Ovako pripremi zemlju:

brazde joj natopi, grude joj poravna;
kišom je omekša, usjeve joj blagoslovi.

Ti okruni godinu dobrotom svojom,
plodnost niče za stopama tvojim.

Njive se kite stadima, doline se pokrivaju žitom
svagdje klicanje, pjesma.

Psalam 65, 11–14

Ne sij, sine moj, u brazde nepravde,
da ih ne požanješ sedmerostruko.

Sirah 7, 3

U OVOM BROJU

5 motrište

Anto Batinić · Veliki Papa

6 domovina – dijaspora

Račan o dijaspori

P. Aračić · Uključiti se u život zajednice

9 vjera

Ante Vučković · Tražiti oprost i oprostiti

10 interview

Maja Runje · „Dosta nam je Hercegovine i dijaspore“

17 Život

Marijan Markotić · Mogu (li) raditi što god hoću?

Jozo Župić · Anđeo ljubavi

26 meditacija

Ante Tamarut · Kristovo uskrslo tijelo

13 lebendige gemeinde

Josip Klarić · Inmitten des Lebens

A. Tomljanović-Brkić · Aber-glaube

ZIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0
Fax (0 69) 95 40 48 24
E-Mail: kroatenseelsorge@t-online.de
zivazajednica@t-online.de

Herausgeber /
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland
Verantwortlich /
Odgovara: Josip Klarić
Chefredakteur /
Glavni urednik: Anto Batinić
Redaktion /
Uredništvo: Stanka Vidačković,
Antonia Tomljanović-Brkić,
Jura Planinc, Ivek Milčec,
Jozo Sladoja, Jozo Župić
Mitarbeiter /
Suradnici: Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović,
Marko Obert, Vlatko Marić
Layout: Ljubica Markovića
Litho +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf
Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn
Jahres-
Bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s postarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 (IBL 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Jubilejski zamah

Obilježavanje Velikoga jubileja po-prima sve veći zamah u cijeloj Crkvi, pa i u hrvatskim katoličkim misijama. Poticaj za sve to dao je očevito i sam papa Ivan Pavao II., kojega su traženje oprosta i pohod Svetoj Zemlji imali obilježja globalnih događaja i značaja. U ovom broju ima puno vijesti o brojnim duhovnim obnovama, vježbama, seminarima, susretima, hodočašćima. Korizmeno vrijeme je ionako pogodno za takve pastoralne akcije. Vjernici se rado odazivaju na njih, tražeći novu duhovnu hranu, snagu i osvježenje za vlastiti duhovni, vjerski i općenito ljudski život.

I mi Vam, dragi čitatelji, pritom stojimo na raspolaganju. U već nekoliko prošlih brojeva nudimo Vam raznovrsne i bogate članke naših vrsnih suradnika i kolumnista. Meditacijsku kolumnu piše dr. Ante Tamarut, profesor teo-

logije s Rijeke; o fenomenu vjere piše dr. Ante Vučković, profesor teološkog fakulteta iz Splita; a o životnim temama piše Marijan Markotić, psiholog i obiteljski terapeut iz Züricha. Nadamo se da pratite i naše priloge na njemačkom jeziku. Želja nam je da vam tim i ostalim nespomenutim prilozima, bilješkama, vijestima i sadržajima pružimo duhovnu i vjersku orijentaciju. Iz vida svakako ne ispuštamo ni opće društveno-političko stanje u domovini, kako u Hrvatskoj tako i u BiH.

I, kao što smo najavili, u ovom broju Vam svima šaljemo karte kojima se možete osobno pretplatiti na naš list, kako biste ga redovito i navrijeme primali na kućnu adresu; a razglednicu Vam darujemo. Preporučite nas i drugima. Smatramo da to „Živa zajednica“ zaslužuje. Svima želimo sretan i radostan Uskrs!

Uredništvo

Sretan i radostan Uskrs!

„Uskrsnuo je! Nije ovdje.“, bilježi evangelist Marko anđelove riječi ženama koje su prvoga dana u tjednu, rano ujutro, bile na Isusovu grobu. To je najvažnija poruka uskrsnoga jutra. To je najvažnija poruka naše vjere. Svojim uskrsnućem od mrtvih Isus je dao novi smisao našem postojanju i cijelom stvorenju. Time je riješena zagonetka ljudskoga življenja. Smrt nije kraj, nego prolaz, vrata u Božji život.

Svim hrvatskim radnicima i iseljenicima diljem svijeta, svima Vama koji se okupljate u hrvatskim katoličkim misijama, župama i zajednicama, želim sretan i radostan Uskrs!

Srdačno Vas pozdravljam i želim svako dobro.

Mgr. dr. Pero Aračić,
ravnatelj hrvatske inozemne pastve

Židovi i kršćani

Židovi i kršćani dijele neizmjernu duhovnu baštinu, koja je proizašla iz Božje sebeobjave. Naša religiozna učenja i naše duhovno iskustvo zah-tijevaju od nas da dobrim prevladamo zlo. Mi se sjećamo, ali bez ikakva traženja osvete ili poticanja na mržnju. Za nas sjećanje znači moliti za mir i pravednost i obvezati se toj stvari. Samo svijet mira, s pravednošću za sve, može spriječiti ponavljanje promašaja i groznih zločina iz prošlosti.

Kao rimski biskup i nasljednik apostola Petra jamčim židovskom

narodu da je Katolička Crkva – motivirana zapovijedu Evanđelja prema istini i ljubavi a ne političkim premissijama – najdublje ožalošćena zbog mržnje, progona i antisemitskih ispada kršćana prema Židovima, u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu. Crkva odbacuje svaki oblik rasizma kao nijekanje slike Stvoritelja koj se nalazi u svakom čovjeku.

Papa Ivan Pavao II. u spomeničkom kompleksu Yad Vashem u Jeruzalemu,
23. 3. 2000.

- O užasnom masakru pristaša sekte „Ponovna uspostava 10 Božjih zapovijedi“ u Ugandi (17.3.) pisao nam je i naš misionar u Rushooki kod Mbarare (50-ak km od mjesta masakra). Sektu je osnovao bivši svećenik Kibwetere, koji je, nakon što je izbačen iz Crkve, osnovao svoju sektu, a za 31. 12. 1999. prorekao smak svijeta. Na njegove lažne riječi i vizije nasjelo je stotine ljudi, kojima je nametnuo strogi stil života, a koje je na kraju opljačkao i odveo u smrt. Ljudska glupost, pohlepa i religiozna zaludenost ponovno su odnijele mnoge žrtve a usto teško naštetile i vjeri i Crkvi.
- Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu obilježava ove godine 100. obljetnicu postojanja. Čestitamo!
- ZdK i Renovabis pokrenuli su novi časopis na njemačkom jeziku pod imenom „Ost-West. Europäische Perspektiven“, a informirat će o razvoju te društvenim, duhovnim, političkim, kulturnim i religiozno-crkvenim pitanjima u srednjoj i istočnoj Europi. Komična je međutim jedna od udarnih tema u prvom broju, pod naslovom „Demokratske tradicije u Srbiji“. Pojedini prijatelji „srpskih demokratskih tradicija“ očito još žive u svojim zabludama.
- Prema najnovijoj statistici Hrvatskoga dušobrižničkoga ureda, odnosno prema podacima koje su poslali svećenici hrvatskih katoličkih misija, u Njemačkoj je 1999. bilo 311 650 hrvatskih katoličkih vjernika, 1 757 krštene djece, 29 krštenih odraslih, 1 167 prvopričesnika, 1 421 krizmanika, 489 crkvenih vjenčanja (456 između katolika, 27 između katolika i krštenoga, 6 između katolika i nekrštenoga).
- U Hamburgu je 30.1.2000., u 67. godini, umro Hans Peter Rullmann, „najveći prijatelj Hrvata“, kako piše pittsburghški „Zajedničar“. On je osnovao Njemačko-hrvatsko društvo i 10 godina, o vlastitom trošku, izdavao biltene „Hrvatska domovina“ i „That is Yugoslavia“. Izdao je i knjigu „Ubojstva naredena iz Beograda“ te knjigu o Tudmanu. Uporno se borio za hrvatske interese te raskrinkavao velikosrpske laži i zločine. Zbog svoje kritičnosti prema nekim potezima hrvatske vlasti Rullman je 1994. protjeran iz Hrvatske. Vijest o njegovoj smrti gotovo su prešutjeli hrvatski mediji. Nezahvalnost ili kakav drugi razlog?
- Korizma je u biskupiji Limburg, osobito u Frankfurtu, bila u znaku kratkih biblijskih poruka preko handya. Katolički medijski ured slao je kratke biblijske poruke na handy svima onima koji su se prijavili. Zanimanje je nadmašilo sva predviđanja, osobito kod mladih, tako da se vrlo brzo istopila predviđena financijska potpora tom projektu. Uskočili su sponzori.
- Pohod Izraelu pape Ivana Pavla II. uvod je u novo razdoblje židovsko-kršćanskih odnosa. Pomaka ima i u samom Izraelu, pa je na jednoj visokoj školi Hebrejskog sveučilišta u Jeruzalemu otvoren prvi studijski centar za istraživanje kršćanstva, a taj institut financira jedna katolička obitelj iz Belgije. U prvoj polovici ožujka postavljena je u Muzeju biblijske zemlje u Jeruzalemu mala izložba o ranim kršćanima.

Vjera daje zdravlje

Kad god je religija govorila o snazi vjere, znanost je dizala nos, protivila se i zahtijevala dokaze. Sad je te dokaze dala sama znanost. U više velikih istraživanja medicinari su dokazali da molitva i odlasci u crkvu pozitivno utječu na zdravlje ljudi. U jednom istraživanju o krvnom tlaku, koje je provelo sveučilište Duke u Sjevernoj Karolini (SAD), sudjelovalo je 4 000 ljudi. Rezultat: kod ljudi koji najmanje jednom tjedno idu u crkvu, redovito čitaju Bibliju i redovito mole, rizik povišenog krvnoga tlaka manji je za oko 40%.

U jednoj drugoj studiji istoga sveučilišta istraživači su ustvrdili da aktivni vjernici imaju veće vrijednosti interleukina 6. Interleukin 6 je jedan protein imunitetskog sistema, što znači da molitva time učvršćuje obrambenu snagu koja je vlastita tijelu.

Spektakularno je prošao i jedan pokus u južnim državama SAD: 393 srčana bolesnika bili su, a da ne znaju, podijeljeni u dvije skupine. Potpuno strani i nepoznati ljudi molili su samo za jednu skupinu. Iako bolesnici o tomu nisu ništa znali, kod onih za koje se molilo, bio je bitno smanjen broj daljnjih srčanih udara ili upala pluća, nego kod onih za koje se nije molilo.

Taj fenomen znanost još ne može objasniti. Vjera i molitva daju odnosno učvršćuju zdravlje, te tijelo čine otpornijim (imunim) u sve većoj krizi obrambenog sustava ljudskoga tijela.

A hrvatske žrtve?

Lašvanska je dolina u doba toga sukoba bila u istom okružju u kakvu je bilo Sarajevo, samo što su Sarajevo sa svih strana okruživali Srbi, a plodna je i hrvatski većinska Lašvanska dolina bila okružena muslimanskim borcima, mudžahedinima te deseterostruko nadmoćnijom Armijom BiH nad svim hrvatskim postrojbama na tom području... Znamo za muslimanske zločine s pečatom. Čuli smo i za jeziva azijska mudžahedinska obredna klanja. A komu nisu u svijesti slike raskomadane djece u Vitezu dok su se igrala. Svijet u svojoj svijesti pamti slike sa sarajevske tržnice, a iste smo prizore mogli gledati na hrvatskoj strani u Lašvanskoj dolini. Pred hrvatskim žrtvama svijet zatvara oči... U Haagu se Hrvat optužuje zbog promatranja silovanja na deset godina teške tamnice, dok istodobno američki vojnik, koji je ovih dana na Kosovu silovao albansku djevojčicu, ne potpada ni pod čiji sud, osim američki!

Dr. fra Tomislav Pervan u: Naša ognjišta 3/2000

Prevesti Evanđelje

Dva tisućljeća poslije Isusa sve Crkve imaju problema u pronalaženju jednog modernog jezika. One imaju poteškoća uhvatiti se ukoštac s naporima, sumnjama i kritikama vjere i Crkve te se često ukopavaju iza predanih vjerskih formula i struktura. Prevođenje kršćanske poruke u jezik suvremenoga čovjeka tek je na početku.

Andreas Geldner u: Stuttgarter Zeitung

Novi kultni jezik

Na sve strane se kuka da liturgija Crkve nije više prikkladna. Za to ima različitih razloga, a jedan je zacijelo sve manja snaga vjere kod mnogih ljudi našega vremena. Ali vrlo važan uzrok bogoslužne krize valja tražiti i u tomu, što je, čini se, predani sakralni jezik u 20. stoljeću formalno i sadržajno izgubio životnu snagu. Stoga je nužno iznaći „novi“ kultni jezik.

Christ in der Gegenwart 11/2000.

Veliki Papa

Samo nekoliko papa u crkvenoj povijesti dobilo je naslov „Veliki“. Sadašnji papa Ivan Pavao II. bi trebao svakako biti među tim papama. Taj bi naime naslov, ne uzimajući u obzir njegove poteze u proteklih 20-ak godina, mogao dobiti samo za svoj nedavni pohod Svetoj Zemlji. Bolesni, krhki i ostarjeli papa iz Poljske pokazivao je, unatoč svemu tomu, na svakom koraku u Svetoj Zemlji svoju veličinu i karizmu. On je doduše prvotno pokazao obično ljudsko ganuće, svoju vjeru i duboku pobožnost. Bio je ganut činjenicom da se nalazi na najsvetijim mjestima triju religija koje ispovijedaju vjeru u jednoga Boga, da stupa Isusovim stopama. Zato je tražio i uspostavljao iskren dijalog, i govoreći i slušajući, tražeći pomirenje ali i pravednost za sve.

Iako je bio i ostao „stari prijatelj“ svojih židovskih susjeda te time osobno neopterećen antisemitikom prošlosti, činilo se da je na svoja pogurena ramena navaliio sav preteški teret kršćanske antisemitske prošlosti. Bio je vidno potresen u Yad Vashemu. Zato valja pamtit i riječi: „Nikad više antisemitizma!“ Pohod Svetu Zemlju je zasigurno vrhunac pontifikata pape Ivana Pavla II. – Velikog.

Mafija

Jedno njemačko gospodarstveno izaslanstvo raspitivalo se nedavno kod predsjednika Stipe Mesića za korupciju u Hrvatskoj, a on je, po običaju, ispričao vic: „Koja je razlika između talijanske i hrvatske mafije? U tome, što je talijanska mafija izvan zakona“.

Mnogi naši radnici i iseljenici išli bi u domovinu, ali im međutim iz domovine poručuju da ne dolaze – automobilom. Krada automobila stranih registarskih oznaka u Hrvatskoj i u BiH očito ne prestaje. Tko zna koliki se broj naših ljudi našao u šoku kada su jutrom ustanovili da pred kućom, na ulici ili u garaži nema potrebnog i skupog automobila. Usprkos svim mjerama sigurnosti. Neki automobili međutim ne idu u susjedne zemlje nego ostaju „kod kuće“ i mogu „otkupiti“ od mafijaškog bossa. O svakodnevnim iznudama i prijetnjama što manjih što većih „kumova“ da i ne govorimo.

Mesić izgleda ima pravo kada hrvatsku mafiju smješta „unutar zakona“. No, sve dok bude tako, neće biti inozemnih ulaganja, bez obzira na lijepe riječi i viceve. Mafiju treba konačno staviti – izvan zakona. ■

Piše: Anto Batinić

Dosta skandala!

Tko će konačno u Hrvatskoj reći:
Dosta afera, dajmo se na posao!

U jednom uglednom njemačkom tjedniku javio se koncem ožujka u dva broja bivši njemački kancelar Helmut Schmidt tražeći prestanak govorenja i pisanja o njemačkim skandalima i aferama i početak rješavanja kardinalnih društveno-političkih i gospodarstvenih problema. Njemačka javnost je naime u zadnjih nekoliko mjeseci naprosto obasuta mnoštvom napisa i priloga i detalja o raznim aferama političara i menadžera. Sve afera do afera. Skandal do skandala. Mediji trijumfiraju, jer imaju napretek skandalozne građe, koju javnost iz dana u dan guta. Njemačka je velika zemlja i u njoj ima autoriteta koji u pravom trenutku znaju pročitati društveno-politički trenutak i upozoriti na njegova zastranjenja.

Jedan od takvih je i Schmidt, koji piše da su na loš glas dospjele dvije njemačke funkcionalne elite: političari i menadžeri. Nije to dakako ni prvi ni zadnji put, ali je donekle nova poslovna filozofija menadžera, koji ne prezaju od prijevara i obmana, kojima je stalo do brzog i kratkoročnog dobitka (burzovna groznica), a da uopće ne spominju opće dobro. On traži kontrolu njihove ekonomske moći, jer vlast treba uvijek kontrolu, i u gospodarstvu i u politici. Sklonost paušalnom nepovjerenju prema političarima, osobito kod mladih (što je pokazala i nedavna Shellova studija) je opasna i neispravna. „Demokracija nije loša, iako se u njoj događaju skandali. Ona je naprotiv dobra, jer ona, drugačije nego diktatura – otkriva skandale“, ističe Schmidt. I političari su samo ljudi a ne idealne moralne veličine, ali oni ipak, po ustavu i zakonu, podliježu posebnim pravilima. Tko ta pravila krši ili tko javno laže, takvog se više neće birati. Tko krađe, takvog se stavlja pred sud. To je ono što se u Njemačkoj i događa, a javnost, sloboda medija, parlament i sudstvo pritom su imali i imaju važnu ulogu i uredno rade svoj posao.

Iako imaju važnu ulogu, mediji često pretjeruju, a mnogima nije važna odgovornost nego kvota. Takvi mediji iznose svašta a zapostavljaju ono bitno. Schmidt stoga odlučno traži prestanak pretjeranog pisanja i govorenja o skandalima i povratak bitnim problemima:

rješavanja nezaposlenosti, kompleksa prevelikog starenja i skrbi za starije te smanjenja stanovništva, kompleksa globaliziranja, zaludenosti veličinom i socijalnom ravnotežom, nejasnom budućnosti Europske Zajednice. U nadi laženju svih tih bitnih pitanja moraju podjednako, svojim programima, sudjelovati i vlada i opozicija. Schmidt konkretno predlaže otvaranje radnih mjesta u srednjem sloju a ne u velikoj industriji i bankama, pojednostavljivanje i reformu brojnih zakona, poreznu i mirovinsku reformu, obrazovnu reformu napose sveučilišta i – moralnu obnovu.

Dobro je naime čuti mišljenje tako iskusnog političara. Kamo sreće da i u Hrvatskoj ima takvih autoriteta koji znaju i hoće ukazati na stvarne i bitne probleme suvremenoga hrvatskoga društveno-političkoga trenutka. Tko će konačno u Hrvatskoj reći: Dosta afera, dajmo se na posao! To ni u kom slučaju ne znači prešućivanje ili zatvaranje očiju pred već poznatim skandalima. Jasno je da mediji, sudstvo i parlament moraju raditi svoj posao. Još je jasnije da se u Hrvatskoj moraju reformirati bitne sistemske sastavnice, da bi se uopće moglo naprijed.

Koliko se god Njemačka i Hrvatska razlikovale kao nebo i zemlja, ipak su navedeni problemi više ili manje isti. Hrvatskoj su hitno potrebne sve gore navedene reforme, s tim što su na hrvatskom primjeru problemi zaoštreniji i teži. Usto im valja dodati nekoliko hrvatskih posebnosti (poratna obnova, povratak izbjeglica, suradnja s Haškim sudom). Problem globaliziranja Hrvatska neće riješiti samo željom pa i ulaskom u EZ i NATO. Taj će se problem tek tada otvoriti u svoj svojoj kompleksnosti.

Zato je krajnje vrijeme da se i nova hrvatska vlast počne baviti navedenim i poznatim bitnim problemima, a ne raspodjelom vila, stalnim traženjem krivca za sve u prošlosti i pričanjem viceva. Krajnje je vrijeme također da mediji počnu igrati konstruktivnu ulogu, a da više ne dave s aferama i skandalima. Neka netko konačno i u Hrvatskoj uzvike: Dosta afera i skandala! Dajmo se na posao! Koliko to god zvučalo idealistički pa i populistički. Drugačije ne ide. I od drugih treba učiti. ■

NOVI PRISTUP HRVATSKOM ISELJENIŠTVU

Ivica Račan, predsjednik vlade Republike Hrvatske

Račan o dijaspori

Ivica Račan, predsjednik Vlade Republike Hrvatske, dao je interview mjesečniku „Matica“, časopisu Hrvatske matice iseljenika, za izdanje od veljače ove godine. U tom razgovoru Račan je jasno i otvoreno govorio o hrvatskoj dijaspori i njezinoj ulozi u posljednjih nekoliko godina te u suvremenom hrvatskom političkom trenutku. Račan odaje priznanje hrvatskoj dijaspori, ali istodobno kritizira manipuliranje dijasporom od strane bivše vlasti i pojedinaca iz dijaspori. Činjenicu da je dijaspora glasovala protiv sadašnje vlasti smatra demokratskim pravom, ali i manjkom informacija o stanju o domovini. On također žigoše pljačkanje dijaspori i zloupotrebu sredstava koja je dijaspora skupljala za domovinu. Iz toga razgovora može se očitati jedan posve novi pristup dijaspori od strane nove hrvatske vlade. Ona će ponajprije pokušati zaustaviti iseljavanje i odlaske iz Hrvatske. Neće više naime biti nikakva posebnoga ministarstva ili drugoga zasebnoga tijela za dijasporu. Hrvatske iseljenike se potiče da svim snagama i zajedno, na novi način, lobiraju za hrvatske interese. Pritom mnogo više dobra za Hrvatsku mogu učiniti Hrvati koji su se integrirali u društva zemalja u kojima žive nego oni što samo sanjaju ili pričaju o povratku.

Iz Račanova razgovora za „Maticu“ preuzimamo najvažnije naglaske.

Cijenimo doprinos dijaspori

Koaliciona Vlada i ja osobno izuzetno cijenimo doprinos dijaspori nacionalnoj borbi za slobodu i stvaranje hrvatske države, i iznad svega materijalnu i moralnu potporu hrvatskom narodu u domovini u toj borbi.

Dijaspora bez staratelja

Nitko neće posebno brinuti o dijaspori, a i vrijeme je da više nema staratelja dijaspori kao do sada. Jer, od toga velike koristi nije imala ni Hrvatska, a ni dijaspora. Riječ je bila o ljudima koji su ili našli uhljebljenje ili politički razlog za svoju karijeru u tobožnjem predstavljanju dijaspori.

Domovina nije jedna stranka

Ljudi u dijaspori najbolje će pomoći svojoj domovini ako više nikada ne identificiraju svoju domovinu s jednom strankom. Oni koji su to radili s HDZ-om jako su pogriješili, jer HDZ je samo jedna stranka. Predsjednik jedne stranke, kao i stranka, mogu propasti, ali hrvatska domovina će opstati. Opstat će demokratska Hrvatska.

Hrvatska više ne može ovisiti o volji jednoga čovjeka

Ne mogu vjerovati da naša dijaspora, koja živi u demokratskom svijetu, razmišlja antidemokratski. Oni koji žive u demokratskom svijetu i prihvaćaju taj svijet, prihvatit će i demokratsku Hrvatsku u kojoj nitko nema pravo sebe iden-

tificirati s narodom i državom. U kojoj više nijedan pojedinac ne smije reći: Ja imam pravo vladati Hrvatskom! Hrvatska više ne može ovisiti o volji jednog čovjeka, jer je to protivno demokraciji. Naš svijet zna demokratsku praksu u kojoj se za mnogo manje nepodopštine gubi ugled i vlast. A kod nas se vlast nije gubila ni zbog pljačke, korupcije, kriminala. U Hrvatskoj je od nacionalnog bogatstva opljačkano mnogo toga. Ali trebalo je proći još nekoliko godina da se za to plati ceh. Sad smo u paradoksalnoj situaciji: moramo stišavati ogroman bijes naroda prema bivšim moćnicima HDZ-a. To moraju znati naši ljudi u svijetu.

Gdje su koferi novca iz dijaspori?

U svemu tome loše su prošli i iseljenici. Svakodnevno dobijam pisma i pozive, zahtjeve za razgovorom ljudi iz dijaspori koji su ovdje prevareni na razne načine, pa znam da je veliki ceh u svemu ovom pretrpjela i dijaspora. Poznato je da nikad nije položen račun o tome što je bilo s ogromnim sredstvima koja je dijaspora nesebično skupljala i slala u domovinu, jer je domovini trebalo. Pojedinci su dolazili s koferima novca, a mi ne znamo što je i koliko od toga dobro iskorišteno, ali je činjenica da su ti ili drugi pojedinci preko noći postali bogati.

Svaka čast domoljubima

Znam muku i tegobe ljudi iz dijaspori, imao sam prigodu štošta čuti, poznam i ljude koji su uzimali hipoteke i zajmo-

ve, davali sve što su imali za Hrvatsku, i moj je revolt tim veći na pljačku i grabež što su se ovdje dogodili. Na žalost, neke institucije iz Hrvatske i unutar dijaspori nisu davale prave informacije. Davali su informacije koje odgovaraju pojedincima koji su se odvajali od naroda i zloupotrebljavali svoje funkcije.

Moćni lobby svijeta koji vole Hrvatsku

Sanjam, i to je jedna od mnogih inicijativa na kojima inzistiram, da pokažemo pravi, žestok, moćan hrvatski lobby koji bi okupio sve što vrijedi u biznisu, javnim medijima, bilo gdje, koji nešto znači u svojim zemljama i da okupljeni lobiraju za Hrvatsku. Pri tom je nebitno što politički misle o ovom ili onom — važno je da vole Hrvatsku, a ne jednu stranku u njoj.

Uskoro bolji odnosi domovine i dijaspori

Pomoć je, dakle, u tome da Hrvatska bude više pravna i demokratska država s tržišnom logikom i odgovornošću. To će pomoći i daleko boljem odnosu domovinske i iseljene Hrvatske. Sad je taj odnos poremećen. A pametni ljudi se moraju zapitati, zašto je ogromna većina Hrvata u domovini glasovala upravo obrnuto od dijaspori. Upravo je bivša vlast bila ona koja je posvađala domovinsku i iseljenu Hrvatsku. Mi ćemo nastojati taj sukob odstraniti ili barem smanjiti.

Uključiti se u život zajednice

Ima li naša domovinska Crkva jasno definiran cilj kada je u pitanju pastoriziranje njezinih iseljenih vjernika? Ili: koja je perspektiva hrvatskog dušobrižništva u Njemačkoj?

Bilo je to posljednje pitanje koje smo u razgovoru za naš list u prošlom broju bili postavili msgr. Peri Aračiću, ravnatelju hrvatske inozemne pastve. Zbog sadržajne težine i važnosti tada smo ga namjerno ispustili, s nakanom da ga u cijelosti objavimo u ovom broju, i to u tematskoj rubrici, koja ovoga puta govori o odnosu domovine i dijaspor, s političkoga i crkvenoga stajališta.

Charles Bilich, Zagreb

Poznato je da je mobilnost stanovništva sve veća i dosljedno izazovi crkvenom djelovanju sve ozbiljniji. Postoje u svakoj biskupiji, pri svakoj biskupskoj konferenciji i na europskoj razini određena tijela i komisije koji promišljaju rečene pojavnosti i pokušavaju tražiti kako bi crkveno djelovanje trebalo odgovarati na nove pojave.

Integracija poželjna, asimilacije se bojimo

Ujedno se ovdje nameću veoma teška pitanja malih naroda i njihovog opstanka u ovom dinamičnom i globalizirajućem svijetu. Uz ta pitanja opstanka se vežu i snažni sentimentali. Tu je npr.

pitanje nacije i njene rasutosti i suživota s mnoštvom različitih. Može li se i koliko ostati samostojan u kulturi, vjerskom i nacionalnom naslijeđu na isti način kao u prošlom ili ovom stoljeću? Ili, koji je smisao nacionalne vjerske zajednice kad veći dio njenih pripadnika ili sudionika nekog liturgijskog skupa ne razumije konkretno hrvatski jezik? Istina, postoje i drugi načini govora, osim ovog riječima. Isto tako su tu pitanja mjerodavnosti mjesne Crkve, koja je na prvom mjestu, a Crkva iz koje dolaze useljenici može, ako joj se dopusti, pomagati.

Ovdje se nužno mora izreći i upitnost smisla getoizacije vjerskih zajednica stranaca, bilo da tome doprinose sami useljenici,

bilo da to čine domaće zajednice ne otvarajući im se. Tu su u igri procesi integracije, koja je poželjna i asimilacija, koje se bojimo. Nisam siguran da smo tu dovoljno iskristalizirali pojmove, razgradili strahove i donijeli pravce djelovanja. Otvoren dijalog sa zaduženim osobama upravo je u tijeku i on će doprinijeti pojašnjavanju i približavanju stavova.

Postaralni rad s različitim skupinama

Osobno naslućujem da bi pastoralni rad u hrvatskim katoličkim misijama i župama u inozemstvu trebao biti nešto drugačiji, a ne puko imitiranje klasične teritorijalne župe. Prvo što nam mora

biti cilj jest da nam se iseljeni Hrvati vjerski ne izgube. Ako se npr. netko uklopio u njemačku župu, osiguran mu je vjerski kontinuitet. To ne priječi da ima određene veze i sa svojom misijom. I obrnuto, ako je netko živo uključen u misiju, ne priječi, dapače, da bude i u župnoj zajednici gdje stanuje. Čini mi se da bi bilo važno da se rad u misiji unutarnje strukturira kroz mnoštvo različitih grupa, pokreta, programa. Te grupe trebaju biti koordinirane pomoću voditelja. Oni se mogu i kroz tjedan susretati bilo gdje i ostvarivati određene programe. Svećenik i pastoralni referenti bi trebali koordinirati te voditelje i brinuti se oko njihove formacije. Kad bi npr. bilo takvih 30 grupa sa samo po 20 članova, vidi se koliki bi broj osoba bio uključen. Isto tako nezaobilazna su formalno ustanovljena i stvarno djelotvorna pastoralna i ekonomska vijeća. Posebno kroz sekcije, komisije odnosno odbore pastoralnog vijeća moguće je određeni broj vjernika učiniti suodgovornima za programe i dinamičnost rada u misijama. Misijska pastoralna vijeća moći će imati predstavnike u sličnim župnim i biskupijskim gremijima i iznositi probleme i potrebe određene skupine doseljenika. To će moći činiti i onda kada možda ne budu imali svećenika iz domovine.

Dodatno je pitanje kategorijalnih pastoralnih djelovanja kao što bi bile obitelji, stari, mladi, intelektualci... Tu bi se mogli naći i priskakati u pomoć i stručni ljudi iz domovine. Važno bi bilo iskoristiti sve mogućnosti koje su ugrađene u strukturi trajne izgradnje odraslih u mjesnoj njemačkoj Crkvi.

Iz ovih naznaka je očito da su potrebni i novi profili pastoralnih djelatnika u misijama. Nešto od ovih ideja, ali i mnogo više toga bi trebalo naći svoje mjesto u oblikovanju našeg koncepta i programa inozemne pastve. ■

● **Villingen** – P. Josip Klarić, delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj, pohodio je 19. ožujka službeno hrvatsku katoličku zajednicu na području Schwarzwalda kod Villingena. Delegat Klarić je slavio misu i propovijedao.

njak sudionika, među kojima i znatan broj mladih. Predavač je potresao sve nazočne, nitko nije ostao ravnodušan. Duhovni život zasniva se na principu rasta: ako netko želi rasti, mora se mijenjati, no prije toga treba upoznati i

Voditelj i animator bio je dr. Tomo Vukšić, svećenik mostarske biskupije i profesor Vrhbosanske bogoslovije u Sarajevu, a glavna tema duhovnih vježbi glasila je: „Svećenik – suradnik Božji u posvećivanju vremena“.

Redoviti godišnji pastoralni seminar trajne formacije za pastoralne suradnice/-ke hrvat. katoličkih misija održan je u istoj kući od 3. do 6. travnja. Na seminaru su obrađene sljedeće teme: „Razvoj i značenje susreta crkvenih zborova“ (Mo Ivan Žan, Mannheim), „Prenošenje vjere, vjerskog znanja i duhovno-etičkih vrednota na mladu generaciju“ (dr. Josip Sabol, Darmstadt) i „Javni nastup: Teorija i tehnika“ (Nikša Eterović, Berlin). Na seminaru je sudjelovalo 45 pastoralnih suradnika.

I duhovne vježbe i seminar za pastoralne suradnike priredio je Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta.

Vjernici HKM Waiblingen u velikom broju i pozorno sudjelovali su u duhovnoj obnovi koju je vodio fra Miroslav Buštruc

Ranije su hrvatski katolici na ovom prostoru više ili manje redovito slavili mise u Furthwangenu, Donaueschingenu i St. Georgenu, ali se sada u tim mjestima samo prigodno slave mise na hrvatskom jeziku. Voditelj ove zajednice je vlč. Pavo Ivkić, koji je ujedno i župnik dviju njemačkih župa. Zajednica je u svibnju prošle godine, na veliku radost, dobila prostorije u kojima se nalazi novi pastoralni centar. Župa St. Bruder Klaus obnovila je te prostorije i dala ih Hrvatima na raspolaganje. Blagoslov novog pastoralnog centra bio je 4. ožujka ove godine, kada smo misu slavili dvojezično, zajedno s njemačkim župljanima. Pod misom je pjevao misijski zbor mladih, koji su prošle godine na Biblijskoj olimpijadi u Offenbachu postigli zapažen uspjeh. Hrvatska zajednica ovoga područja zahvalna je Bogu, biskupiji Freiburg i mjesnoj župi S. Bruder Klaus što se i dalje može zajedno držati i okupljati i što može slaviti Boga na svome hrvatskom jeziku. (E.Z.)

Nova adresa:
Hrvatska katolička zajednica
Offenburger Str. 29a
78048 Villingen

● **Waiblingen** – U HKM Waiblingen održana je od 16. do 19. ožujka duhovna obnova, koju je vodio fra Miroslav Buštruc iz Sumartina na Braču. Na svakom predavanju bilo je nazočno stoti-

zavoljeti sebe te opredijeliti za Boga. Svatko se može promijeniti i obratiti. Pritom pomaže molitva koja obogaćuje dušu, ali također pomaže i u tjelesnim i psihičkim poteškoćama. Fra Miroslav je vjernicima predstavio i svoju knjigu aforizama „Hoćeš li svijetliti?“ U njoj stoji i ovo: „Tko u duhovnom životu želi ostati isti, taj brzo zastarijeva“.

Svake je večeri nakon predavanja slavljena misa. Župnik fra Stanko Dotur angažirao je mlade bračne parove, roditelje prvopričesnika i krizmanika te djelatnike pričešti da u procesiji nose kip Gospe Velikoga hrvatskoga zavjeta. Posebno je svečano bilo nedjeljno misno slavlje u kojem se okupilo oko 450 vjernika. Mladi su prije mise scenski prikazali Isusov križni put i skladno predvodili liturgijsko pjevanje. Župnik fra Stanko nagradio je nogometnom loptom krizmanika Pericu Maroševića koji je sva četiri dana pribivao duhovnoj obnovi. Mnogi su iskoristili ovu obnovu za osobnu ispovijed i razgovor sa svećenicima. (S.V.)

● **Wiesbaden** – Redovite godišnje duhovne vježbe za svećenike i dakone hrvatskih katoličkih misija iz cijele Europe održane su od 27. do 30. ožujka u Wilhelm Kempf Haus u Wiesbaden-Naurodu. Duhovnim vježbama pribivalo je osamdesetak svećenika i dva dakona.

● **Mainz** – Korizma je i u HKM Mainz bila u znaku duhovne obnove. Kroz svih pet korizmenih nedjelja mise su slavili i propovijedali svećenici-gosti: fra Krešo Samardžić (Frankfurt), p. Diethard Zils (Mainz), fra Anto Batinić (Frankfurt), vlč. Đuro Zrakić (Zagreb), a misu i propovijed na Cvjetnicu imao je delegat fra Josip Klarić. Od 7. do 9. travnja održana je vrlo posjećena duhovna obnova s predavanjima, koja je imao vlč. Đuro Zrakić iz Zagreba. Inače, vjernici su svake nedjelje i svakoga petka molili križni put, a u tijeku je i popularna pobožnost 13 utoraka sv. Anti.

● **Den Haag** – Oko 2 500 Hrvata iz cijele Njemačke i okolnih zemalja demonstrirali su 18. ožujka u Den Haagu protiv visoke i nepravedne presude koju je međunarodni sud za ratne zločine donio generalu Tihomiru Blaškiću. Prosvjed je organizirao Hrvatski svjetski kongres. Na skupu je govorio i fra Ivan Vidović, župnik HKM Wuppertal, koji je predvodio i komemoracijsku molitvu za sve žrtve domovinskog rata. Izaslanstvo prosvjednika uputilo je prosvjed i peticiju predstavnicima navedenog suda te dalo izjave za medije. U Njemačkoj je inače skupljeno na desetine tisuća potpisa kojima su Hrvati izrazili ogorčenje u povodu presude Blaškiću kao i nepravednog i pristranog tretiranja hrvatskih optuženika. (J.S.)

Daleko je teže tražiti oprost nego oprostiti. Oprostiti, naime, koliko god bilo teško, nije nemoguće ako sam svladao poriv za osvetom, a olakšava se ukoliko počinitelj moli za oprost i te mi tako daje za pravo i uspostavlja moju moralnu cjelovitost.

Traženje oprostjenja

Dok opraštam, imam pred sobom mogućnost oprostiti ili ne oprostiti; imam u svojoj ruci moć izbora, imam na neki način svog počinitelja u svojim rukama. Oprostim li mu, slobodan je, ne oprostim li mu, držim ga svojim zarobljenikom. On nikada sam neće moći izaći iz vrtloga krivnje i osjećaja nepopravljivosti počinjenog. Ostaje vječnim mojim zarobljenikom samo ako ja to hoću. Moć nad drugim čovjekom, pa bila ona zaradana vlastitim podnošenjem zla, često je i jedina moć koju žrtve imaju. Nije li najčešća reakcija na pretrpljenu nepravdu sabrana u spontanom izričaju koji žrtvi sklizne s usana u trenutku pogodenosti: „To mu nikada neću oprostiti“? Ne krije li se u ovoj rečenici volja za držanjem počinitelja u svom ropstvu?

Tražiti oprostjenje je daleko teže. Tek kada se nađemo u situaciji da tražimo oprostjenje, osjećamo koliko je lakše oprostiti. Traženje oprostjenja zahtijeva silnu nutarnju snagu. Na takav korak nismo spremni ukoliko se prije nismo obratili, spoznali krivnju, dorasli do spremnosti preuzimanja odgovornosti i dozreli do potrebe traženja oprostjenja. Za opraštanje je dovoljno dobiti moralnu zadovoljnost vlastite nevinosti, za traženje oprostjenja treba puno više duhovne snage i duhovnog rasta.

Kada je Papa, početkom korizme, sabrao svoje dugogodišnje traženje oprostjenja u jedan čin kojim simbolički traži oprostjenje za sve grijehe koji su se tijekom protekla dva tisućljeća nagomilali na ledima Crkve, mnogi su to dočekali iz krive perspektive. Jedni su brojili nespomenute grijehe, drugi opet širom otvarali oči, čudeći se uopće takvom činu.

Prvi bi htjeli čuti kako se traži oprostjenje za sve ono što sami misle da je krivnja Crkve. Njima nije stalo do povijesne i činjenične istine. Stalo im je samo do toga da im se, traženjem oprostjenja, u ruke stavi moć nad pokajanom Crkvom. Htjeli bi na pokajanju Crkve graditi svoju moralnu cjelovitost i nevinost. Ni ne vide kako nije dovoljno biti

OPROŠTENJE I USKRSNUĆE

Piše: Ante Vučković

Tražiti oprost i oprostiti

Teško je tražiti oprostjenje. Tek kada se nađemo u situaciji da tražimo oprostjenje, osjećamo koliko je lakše oprostiti. U traženju oprostjenja valja gledati vrhunski vjerski čin, što je pokazao i Papa u traženju oprosta na 1. korizmu nedjelju.

nečijom žrtvom pa da im to jamči nevinost. Upadaju u zamku po kojoj je žrtva, samim tim što je žrtva, već unaprijed opravdana za sve svoje čine.

Drugi pak ostaju zapanjeni samim priznanjem grijeha koje je sadržano u traženju oprostjenja. Teško izlaze na kraj s pomišlju kako je unutar Crkve uopće moglo biti grijeha. Dok prvi u Crkvi ne vide drugo doli grijeh, drugi u njoj vide sve samo ne grijeh.

Čin traženja oprostjenja međutim nije prvenstveno pogled usmjeren unatrag, u prepoznavanje zastranjenja iz prošlosti, nego najprije volja da se sada odlučimo za drukčiju Crkvu. To je čin probuđivanja savjesti za kompromise u sadašnjosti, kako to veli Papa u homiliji koja je pratila ovaj čin. Neće stoga biti najvažnije učiniti detaljni popis svih grijeha, nego nadasve osjetiti duh obraćenja i volje da se krene iznova, još jednom, mnogima možda po prvi puta, putem evanđeoske ljubavi.

Novog početka nema bez jasnoće o počinjenim pogreškama. Novog života nema bez uvida u pogreške dosadašnjeg.

Rast kroz traženje oprostjenja

U traženju oprostjenja valja nam prepoznati vrhunski vjerski čin. Papa Ivan Pavao II. nije tražio oprostjenje ni za jedan grijeh kojega bi on bio počinio. On je na sebe preuzeo traženje oprostjenja za grijehe koje su počinili članovi Crkve, neki u njezino ime, neki pod prividom njezine volje, neki krijući se iza njezina lika, drugi opet u uvjerenju da joj tako najbolje služe. Preuzeti na sebe krivnju koja nije osobna, a ponekad niti institucionalna, moguće je samo iz duhovnosti, dorasle do vrhunskog kršćanskog misterija.

Mnogi su komentirali Papino traženje oprostjenja. Malo tko slijedi njegov primjer. Papin je čin više od simbolike, lekcija koju još valja učiti kako na osobnoj tako i na društvenoj, političkoj i vjer-

skoj razini. Pred nama je dug put učenja kako nam valja uvidati i kajati se ne samo za osobne pogreške, nego i za suradnju u zlu kojeg sami nismo počinili

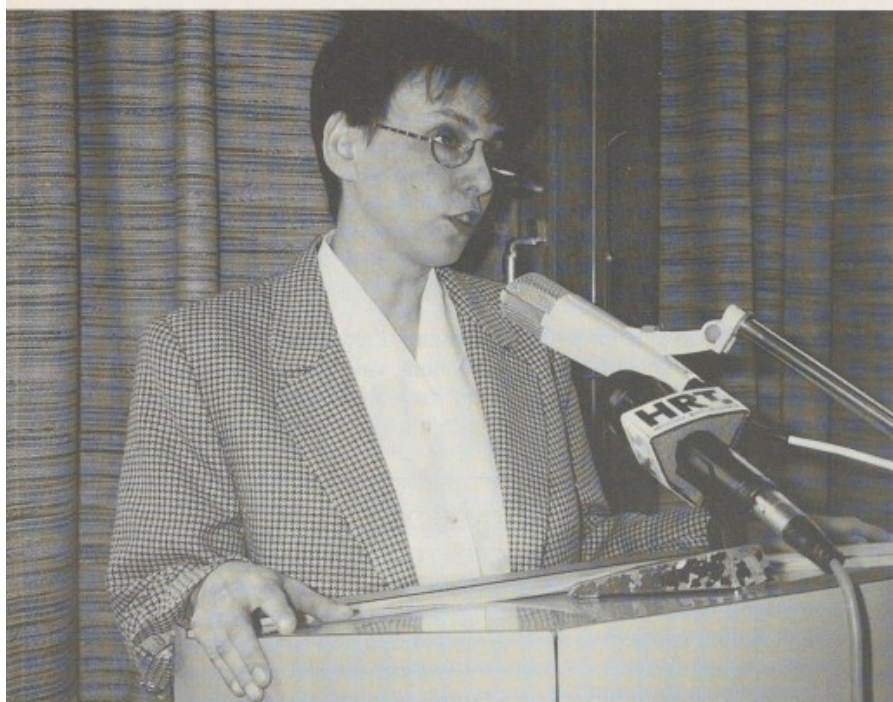
Novog početka nema bez jasnoće o počinjenim pogreškama. Novog života nema bez uvida u pogreške dosadašnjeg.

svojom rukom, za šutnju o zlu koje se događalo oko nas, za zatvaranje očiju pred zlom u strahu od rizika protivljenja, za prešućivanja zla u ime dobra za koje smo vjerovali da će se postići, za zlo počinjeno u ime ideja, za zle osude drugih zbog imena, vjere i jezika, za zla brige oko sebe više nego oko drugoga, za zla koja su počinili naši preci, a još uvijek izbjegavamo odgovornost da nama trnu zubi.

I ovdje postaje jasno: što čovjek više raste u duhovnosti, to se više osjeća odgovornim za zla oko sebe. S rastom odgovornosti raste sućut prema žrtvama. S rastom sućuti raste potreba za zauzimanjem. S većim zauzimanjem raste potreba za otkupljenjem. S potrebom otkupljenja raste povjerenje kako je ono moguće samo uz Božju zauzetost. S povjerenjem u Boga raste ljubav prema svemu što jest. S rastom ljubavi raste povjerenje u konačnu preobrazbu smrti u život.

Tako traženje oprostjenja vodi izravno u srce kršćanstva. Skandal križa i jest u tome da posve nevini preuzima na sebe cjelokupnu krivnju zla svijeta. Preuzimanje krivnje i smrti Božji je način oslobođenja ljudskog roda od krivnje, smrti i uvučenosti u zlo. Tko ne vidi povezanost Papina traženja oprostjenja i Kristova odlaska u smrt, taj neće biti u stanju naslutiti, kako se tražiti oprostjenje može samo iz vjere u novi početak, baš kao što uskrslog, preobraženog života nema bez prethodnog prolaska kroz tijesak smrti. ■

MAJA RUNJE, POVRATNICA I NAŠA NEGDAŠNJA SURADNICA

„Dosta nam

Opće raspoloženje javnosti prema iseljenicima sada je veoma negativno. Često se mogu čuti riječi: „Dosta nam je Hercegovine i dijaspora”. Nije mi žao što sam se vratila. Hrvatska je za mene uvijek bila i ostat će čarolija.

Živa zajednica: *S obitelji ste se 1995., nakon dvadeset i pet godina života izvan Hrvatske, vratili iz Wiesbadena u Zagreb. Nije li Vam bilo teško donijeti odluku o napuštanju sigurnog radnog mjesta u Njemačkoj i vratiti se u domovinu?*

Maja Runje: Odluku smo donijeli zajednički, moj suprug, naša djeca i ja. Osobno me motivirao veliki žar da ću naći nešto od onoga što mi je u Njemačkoj intenzivno nedostajalo, a što je domovina mogla pružiti, no također i izazov da obnovim svoj život. U zadnje me vrijeme u Wiesbadenu nije više privlačila misao da ću još puno godina, do mirovine, svakim danom ići na isto radno mjesto – unatoč tome što je ono bilo relativno ugodno, zanimljivo i dobro plaćeno. Htjela sam poduzeti novu životnu inicijativu, a hrvatska država je bila stvorena, prijateljski nas je zvala.

Žz: *Tijekom Vašeg dugog boravka u Njemačkoj mnogo toga se bilo promijenilo. Koliko je trebalo vremena da se privikavate na novi život u Hrvatskoj?*

M. Runje: Trebalo mi je oko dvije godine. Tijekom tog vremena ostvarila sam prva nova prijateljstva i upoznala način razmišljanja i komunikacije ovdašnjih ljudi. Tada sam se mogla polako opustiti i bolje uočavati lijepo i dobro, a manje se fiksirati na oskudicu i zapuštenost, što mi je u prvo vrijeme plijenilo pažnju. No, vrijeme koje je potrebno za reintegraciju

ovisi o pojedinom čovjeku. Poznajem povratnike koji su se veoma brzo dobro osjećali, no i one koji se nisu mogli inkulturirati.

Žz: *Jeli bilo teško naći zaposlenje? Kakve šanse glede zaposlenja imaju potencijalni povratnici?*

Plaća: 470,- DM

M. Runje: Javila sam se na novinske oglase i bila primljena na nekoliko različitih radnih mjesta. Izabrala sam na kraju jednu školu na kojoj radim kao srednjoškolska profesorica. Kako u Njemačkoj nisam radila na području obrazovanja, morala sam početi potpuno od početka. Usto sam se u novoj radnoj sredini morala izuzetno truditi. Također mi je bilo teško prihvatiti radne uvjete, koji su bili veoma teški u svakom smislu. Dio povratnika nije tako lako našao posao, no tada je pomagalo Ministarstvo povratka i useljništva, a i neke druge institucije. Problem je međutim bio u tome da mnogi svojim novim primanjima nisu mogli osigurati egzistenciju svojim obi-

teljima, ili pak nisu mogli izdržati nove uvjete života. Neopisivo je teško naći se u radnoj sredini koja je možda dvadesetak godina iza njemačkih prilika, s plaćom s kojom je teško nešto započeti. Moja je plaća 1996. bila 470,- DM. Na ozbiljne teškoće nailazili su i potencijalni poduzetnici. Tek su neki, oni s većim kapitalom, uspjeli, a ostali životare ili su morali odustati. Bolje su prolazili samo oni koji su u Hrvatskoj dobili izabrane pozicije na temelju svojih stranačkih zasluga i veza. Teško je reći kakvi su

No, opće raspoloženje javnosti prema iseljenicima sada je veoma negativno. Sama sam zadnjih tjedana doživjela nekoliko napada, koje ničim izravnim nisam izazvala („trebalo je ovdje moći ostati u doba komunizma, a ne doći poslije 1990., zgrabiti stanove i pozicije i soliti nam pamet; vratili su se samo oni koji u iseljenuštvu nisu ništa postigli; dosta nam je Hercegovine i dijaspora”).

danis izgledi za zapošljavanje povratnika. U ovom času nitko i nije mjerodavan za ovo pitanje, no nema ni novih povratnika. U zadnje se dvije godine gotovo nitko osim umirovljenika nije vratio u Hrvatsku.

je Hercegovine i dijaspora“

Žz: *Kako su se Vaša djeca prilagodila novoj sredini? Imaju li poteškoća s hrvatskim jezikom?*

M. Runje: Djeca su na početku pokazala veliku hrabrost, a kasnije su stekla nove prijatelje i zavoljela novi život. Oni vide

M. Runje: U ovom je trenutku to još nejasno. No, opće raspoloženje javnosti prema iseljenicima sada je veoma negativno. Sama sam zadnjih tjedana doživjela nekoliko napada, koje ničim izravanim nisam izazvala („trebalo je ovdje moći ostati u doba komunizma, a ne doći poslije 1990., zgrabiti stanove i pozicije i soliti nam pamet; vratili su se samo oni koji u iseljenu nisu ništa postigli; dosta nam je Hercegovine i dijaspora“).

Nadam se da će vremenom sve doći na svoje mjesto, da će ovakvi glupi tonovi utihnuti, a da će mala skupina povratnika sa svoje strane urediti svoje predstavničke udruge onako kako to treba. Inače, u Zagrebu postoji Klub povratnika i povratnika iz Njemačke, koji doduše nije formalno uređen, pa nije ni registriran, no u kojem vladaju ugodni i poticajni suodnosi. Nažalost, veoma nas je malo. U Hrvatskoj živi tisuće umirovljenika s njemačkim mirovinama, također je dosta studenata čiji roditelji rade u Njemačkoj, no veoma je malo povratnika koji su težište svoje egzistencije potpuno prebacili u Hrvatsku, koji ovdje rade, a čija se djeca ovdje školuju. Tek je nekoliko takvih obitelji. Strašna je šteta da se u Hrvatsku svoje-

vremeno nije uspjelo vratiti puno ljudi. Od toga bismo svi imali korist.

Žz: *Ima povratnika koji kažu da im je žao što su se vratili u domovinu, jer su naišli na puno veće probleme negoli su očekivali. Je li Vama žao?*

M. Runje: Hrvatska je za mene uvijek bila čarolija. Jutros sam prolazila Gornjim gradom na posao i susrela jednu lijepu markantnu ženu u kojoj sam prepoznala Maricu Meštrović. Oslovlila sam je, pitala je, je li ona Marica Meštrović, i rekla joj da sam nedavno čitala njezine „Zvijezde gradova“, koje mi se jako sviđaju jer je u njima ona samostalna i jaka. U tom slučajnom kratkom razgovoru, u blizini crkve sv. Marka, u kojoj je njezin otac pred Drugi svjetski rat klesao onog mramornog hrabrog Isusa koji podsjeća na nekog drniškog mladića, koji će nekoliko godina kasnije umirati kraj Maribora, bilo je toliko asocijacija i reminiscencija, bilo je toliko života, koliko ga se za mene nikada ne bi moglo naći u Kirchgasse ili na Bismark-Ringu u Wiesbadenu. Priznajem da mi je često također teško. Imam sada manje novaca nego ranije, slušam često grube tonove, nemam liječnika osim ako ga skupo platim, šećem šumom u kojoj uvijek ima starih hladnjaka – no imam trajni osjećaj pravog života, kojeg sam izabrala, i koji se mojom voljom odvija ovako kako se odvija.

Razgovarao: Ivek Milčec

Priznajem da mi je često također teško. Imam sada manje novaca nego ranije, slušam često grube tonove, nemam liječnika osim ako ga skupo platim, šećem šumom u kojoj uvijek ima starih hladnjaka – no imam trajni osjećaj pravog života, kojeg sam izabrala, i koji se mojom voljom odvija ovako kako se odvija.

mnoge prednosti života u Hrvatskoj. Sviđa im se da ljudi imaju više vremena i da se oni sami s prijateljima dogovaraju bez pomoći kalendara. Sviđa im se da imaju veliku obitelj, da preko vikenda mogu putovati u Split ili Dubrovnik, ali i u Graz ili u Veneciju. Stipanu se sviđa osjećaj da živi u zemlji koja čezne za perspektivom i on želi pripadati onima koji će i zemlji i sebi pokušati dati takvu perspektivu. U školi, odnosno na fakultetu, osjećaju se uglavnom dobro, s jezikom više nemaju teškoća. Znanje njemačkog doživljavaju svojom prednošću. Planiraju da jedan kraći dio studija kasnije provedu u Austriji ili Njemačkoj, jer je Zagrebačko sveučilište zadnjih godina osiromašilo i zaostalo za europskim standardima. Nakon studija svakako žele živjeti i raditi u Hrvatskoj.

Šteta što nas se malo vratilo?

Žz: *Što će biti s Uredom za povratnike bivšeg Ministarstva razvitka, useljništva i obnove, one strukture koja je nekada predstavljalo Ministarstvo povratka i useljništva? Kakva će pak sada biti politika Matice iseljenika?*

Ilija Lukanović, gen. konzul RH u Stuttgartu, održao je 13.2.2000. u HKM Mosbach tribinu pod nazivom „Ljubav prema domovini“

Cvjetnica

Vidio sam tvoje stope
na jutarnjoj rosi dok sam se ja
spuštao pospan niz brijeg.
Ti si svečano ulazio u Jeruzalem.
Umjesto cvrkuta ptica
iz daljine su dolazili glasovi:
Hosana, hosana!
Sunce je iza mene ostavljalo
bljedu sjenu.
Koraci su ispraćali zoru,
ispred mene budio se dan.

Proplanci su bili puni života,
prekriveni prvim ljubičicama
i provalim granama trešnje
što su se šepurile u osvjet dana
kao najljepša nevjesta
u svatovskoj haljini.
Cvjetovi su bili blagdanski.
Ubirao sam nježnu ljepotu
da ti ih prostrem po putu
kad se budeš vraćao.
Znam da se nećeš vratiti
istim putem nazad...

Ljubičice su se sramežljivo
otvarale prema suncu.
Skrivale su
svoj opojni miris u škripu kamena
po stablima, u grmu
raspletene kupine.
Zrake sunca
u rosnoj krošnji trešnje
zatreperele su kao noćne zvijezde.

U izvor šumskog potoka
spustio sam punu košaru
nježnih latica s našeg proplanka.
Umij svoje lice
kad se budeš vraćao!
Znam da se nećeš vratiti
istim putem nazad...
Umjesto žubora šumskog potoka
iz daljine su dolazili glasovi:
Hosana, hosana!
Sunce se visoko podiglo,
potok je tiho žuborio
dok si se ti uspinjao
prema Golgoti.

fra jojo

Uskrsno jutro (haiku)

1. Staro groblje
selo davno umrlo.
Još i danas zvonj.
2. Mala crkvice,
travom zarasli grobovi.
Izgubljeno ime.

3. Kamena ploča
pokrila je godine,
Prije svitanja.
4. Grobna tišina.
Miris krizantema na
počivalištu.
5. Tihi suton. Pod
krošnjom vitkih čempresa
usnuli grobovi.

6. Na grobovima
imena i brojevi.
Duga ulica.
7. Hladni grobovi
u zemlji zaborava.
Vječnost ljubavi.
8. Uskrsno jutro.
Marija Magdalena.
Pjesma u rosi. fra jojo

Učitelju, Isuse

Isuse, molim te,
nauči me što je to molitva
ona, iz srca što dolazi
pouči me tko sam,
odakle dolazim.
Učini da me vječno opija
miris ravnih polja posavskih
i miris svježega kruha
uz sol što ga prismačem;
da upijam opet.
Vječan da je pomen
na moje davne pretke,
kosti što im ostaše
tamo gdje se dvije rijeke
grle u vječni
neraskidivi zagrljaj
da se vratim nekada.

Zdenko
Čolić

Foto:
Kunsthalle Bremen

Leptir

Sve je manje leptira,
djevojaka s pametno-krupnim očima
i tankim prozračnim krilima.
Svijet je pun mrava.
Radi..., taloži i slaži,
celulit i marke.
Nedostaje i cvrčaka
s harfama
i crvenim srcima
što kucaju u ritmu muzike.
Tako, morat ću sam
na noćne letove.
Kažem, fale mi leptiri
(faliti, strana riječ tužnoga značenja).
Grozničavo tražim,
zagledam lica raščupanih dnevnih ptica.
Ništa, ... opet ništa.
Tja! Fali mi Schmetterling
u letu na planetu.
Tražim cvjetove i svjetove
možda jedan sleti
na moju glavu...

Zdenko Čolić

Raul Larche:
„Dvanaestogodišnji Isus u hramu“

Stina

Tamo di trudno tilo u nebo gleda
tamo di se život sa stinom igra,
eto tu, tu sam se rodija ja.
Tamo san i resta usrid sela,
na pragu kamene kuće,
na žili stare masline.
Tu ću i umrit
uz brećanje zvona
sa starog kampanela.
Tamo će pokopati mene
u docu iza kuće,
u zemlju koja nas je ranila
i sva vrime trpila.
Tamo ću Uskrs svoj
dočekati ja,
tu pod stinom usrid sela. fra jojo

Brief des Delegaten

Liebe Leserinnen
und Leser
der Lebendigen Gemeinde,

nichts ist dem Menschen so nahe und entrinnt ihm dennoch so schnell wie die Zeit. Obwohl wir in der Zeit leben und vom Zeitlichen bestimmt sind, haben wir oft keine Zeit. Wir haben keine Zeit für uns selber und noch weniger für andere Menschen. Wir leben stets in Anspannung zwischen dem Jetzt und der Zukunft, hoffen auf etwas Neues, etwas, das uns beruhigt und das uns glücklich macht. Wir sind uns dabei bewusst, dass nicht alle unsere Erwartungen und Versprechen erfüllt werden.

Können wir vollkommenes Glück verwirklichen? Die Erfahrung lehrt uns, dass dieses für den Menschen unmöglich ist, besonders wenn er es allein versucht. Glück kann nur in der Gemeinschaft mit anderen Menschen verwirklicht werden. Wir als Christen glauben, dass wir nur in Gott vollkommenes Glück finden können. Er begleitet uns, er steht an unserem Anfang und erwartet uns am Ende unseres Lebens.

Weder unser Anfang noch unser Ende können wir selbst bestimmen, aber uns ist eine „Zwischenzeit“ geschenkt, die Zeit zwischen unserem Anfang und unserem Ende, die wir entweder allein oder in der Gemeinschaft mit anderen Menschen planen und programmieren können. In dieser Zeit versuchen wir, uns zu verwirklichen. In unserem Bemühen begleitet uns Gott, begleiten uns andere Menschen: sie gehen ein Stück des Weges mit uns. Das spendet uns Trost und gibt uns Mut, denn wir sind nicht allein.

In der dritten Fastenwoche trafen sich über 80 kroatische Priester und Diakone im Wilhelm-Kempf-Haus in Wiesbaden zu den diesjährigen gemeinsamen Exerzitien. Es war dies eine Zeit des Gebets und des Nachdenkens.

Wir haben nachgedacht über unsere priesterliche Sendung, über die Verkündigung des Wortes Gottes, über uns als

Feierliche dreisprachige Eucharistiefeier anlässlich der Eröffnung der neuen kroat.kath. Mission Main-Taunus/Hochtaunus in Kelkheim: von links P. Provinzial J. Brkan, P.Ž. Ćurković (Leiter), Pfr. H. Stinner, P.K.H. Brüns und Delegat P.J.Klarić

Inmitten des Lebens

Es gibt Fragen, auf die der Mensch nicht immer eine Antwort findet, aber er ist aufgerufen, über sie nachzudenken; denn wer nicht fragt, der kann auch keine Antwort bekommen.

Sowohl die Frage als auch die Antwort benötigen Zeit. Die Fastenzeit ist die Zeit der Stille, des Gebets, des Nachdenkens. Vielleicht hilft uns ja auch

Sakramentenspende und über den Priester als Mitarbeiter Gottes in der Heiligung der Zeit. Unser Exerzitienbegleiter war Dr. Tomo Vukšić aus Sarajevo.

Diese Exerzitien haben wir als geschenkte Zeit für jeden Einzelnen von uns aber auch als gemeinsames Geschenk erlebt.

Auch die pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter haben in der vierten Fastenwoche auf ihrem gemeinsamen Seminar darüber nachgedacht, wie sie den Glauben, das Glaubenswissen und die geistlich-ethischen Werte an die junge Generation weitergeben können.

Wir sind uns über die Schwierigkeiten und die Wichtigkeit dieser Arbeit mit den Jugendlichen bewusst und daher müssen wir auch dieser Arbeit mit der jungen Generation als neuer Herausforderung entgegentreten, im Bewusstsein darüber, dass das Wort Gottes gehört, bewahrt und ausgeführt wird, und dass die Initiative stets von Gott kommt.

dieses pastorale Treffen in der Fastenzeit eine Antwort auf die oben gestellte Frage zu finden: Wie sollen der Glaube, das Glaubenswissen und die geistlich-ethischen Werte an die junge Generation weitergegeben werden?

Ich habe meinen Besuch der kroatischen katholischen Missionen auch weiterhin fortgesetzt. Seit meinem letzten Brief war ich in den folgenden Missionen: Nersingen, Villingen und Münster. Außerdem war ich bei der Segnung der Missionsräume in der neugegründeten kroatischen katholischen Mission Main-Taunus/Hochtaunus in Kelkheim anwesend.

Ich wünsche Ihnen, liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*, frohe und gesegnete Ostern und verbleibe bis zur nächsten Ausgabe mit herzlichsten Grüßen.

Ihr
P. Josip Klarić,
Delegat

Soll und Haben

Ausländerinnen und Ausländer müssen Deutsch lernen.

Kein Zweifel: Ausländerinnen und Ausländer, die in Deutschland leben und arbeiten, *müssen* Deutsch lernen. Diese Notwendigkeit ergibt sich aus verschiedenen Perspektiven: Zum einen liegt es selbstverständlich im Interesse der Menschen mit einer anderen Muttersprache als Deutsch, wenn sie sich in der Sprache der Mehrheit verständigen können.

Denn die deutsche Sprache spielt in alle Lebensbereiche auch der Migrantinnen und Migranten hinein. Kommunikation in deutscher Sprache ist die Basis, um sich umfassend zu informieren, eigene Rechte wahrzunehmen und – in Zeiten, in denen von allen Erwerbstätigen „lebenslanges Lernen“ erwartet wird, von besonderer Bedeutung; um an schulischer und beruflicher Bildung und Weiterbildung teilzuhaben.

Zum anderen besteht seit 10 bis 15 Jahren aufgrund der dramatischen technologischen und organisatorischen Veränderungen in der Arbeitswelt und aufgrund der Arbeitsmarktentwicklung ein zusätzlicher Druck für ausländische Arbeitskräfte, ihre Deutschkenntnisse zu verbessern und sich beruflich zu qualifizieren: Der Arbeitsmarkt für Tätigkeiten, die lediglich sehr geringe oder keine Qualifikation voraussetzen, wird sich, wie bereits die jetzigen Entwicklungen verdeutlichen, weiterhin verengen. Ausländische Arbeitskräfte sehen sich mit dem Tatbestand konfrontiert, dass sie ohne eine Qualifizierung und Fortbildung im Beruf nicht einmal mehr die ihnen bis vor einigen Jahren noch weit-

Menschen, die in Deutschland leben, sollten sich auch auf Deutsch verständigen können. Warum also fällt das vielen Migrantinnen und Migranten so schwer? Fünf Thesen gehen im Folgenden die Frage nach.

gehend konkurrenzlos zugeordnete Rolle als unqualifizierte Arbeitskräfte am unteren Rand der Betriebshierarchien ausfüllen können.

sten, um sich in diese Gesellschaft zu integrieren, wie häufig geschlussfolgert wird?

Kaum ein Zuwanderer, kaum eine Zuwanderin würde wohl die Frage verneinen, ob er/sie sich gerne besser verständigen können möchte. Aus der Tatsache, dass jemand nicht gut Deutsch kann, die Schlussfolgerung zu ziehen, er wolle nicht Deutsch lernen, ist mindestens vorschnell: Vielleicht gibt es ja plausible Gründe, warum jemand etwas erreichen will, es aber trotzdem nicht schafft.

Ausländerinnen und Ausländer können Deutsch lernen.

Menschen besitzen die Fähigkeit, nicht nur ihre Muttersprache zu erwerben, sondern darüber hinaus auch eine oder mehrere weitere Sprachen zu erlernen; selten allerdings erreichen die Fertigkeiten in den weiteren Sprachen die gleiche Qualität wie die der Muttersprache. Migrantinnen und Migranten verfügen offensichtlich ebenfalls über diese Fähigkeit: Sie haben Deutsch gelernt – in oder außerhalb von Kursen, mit oder auch ohne Hilfe von Lehrkräften; einige von ihnen beherrschen Deutsch besser als manche Deutsche, andere stehen erst am Anfang eines Lernprozesses. Oder sie haben es aufgegeben, sich weiter um das Lernen zu bemühen, weil es ihnen zu schwer fällt.

Es gibt viele Gründe, warum jemand das Lernen schwer fallen kann: z.B. wenn man den Kopf voller Sorgen hat, lernt man nicht besonders gut und leicht. Oder wenn man den ganzen Tag schwere körperliche Arbeit verrichtet und sich abends noch um Kinder oder Haushalt kümmern muss; ebenso wenn man einen Kurs besucht, in dem man überfordert oder unterfordert ist; oder wenn man mit einem Buch lernt, das für ganz andere Lernbedürfnisse gedacht ist; oder wenn man gar nicht weiß, ob sich die Mühen des Lernens letztlich lohnen werden, weil man gar nicht weiß, ob und wie lange man in Deutschland bleiben kann...

Und schließlich ist das „Muss“ auch ganz konkret: Wollen Migrantinnen und Migranten von den ihnen eröffneten aufenthaltsrechtlichen Möglichkeiten Gebrauch machen und z.B. die deutsche Staatsbürgerschaft erwerben, müssen sie ausreichende Deutschkenntnisse nachweisen (wobei hier leider nicht auf Details dieser noch ganz neuen Diskussion eingegangen werden kann).

Ausländerinnen und Ausländer wollen Deutsch lernen.

Weil viele Ausländerinnen und Ausländer den heutigen hohen Anforderungen an Deutschkenntnissen auf dem Arbeitsmarkt nicht mehr genügen – Rückzüge in „ethnische“ Nischen (die fast immer auch soziale Enklaven sind) werden vermehrt beobachtet und kritisiert –, hat die Öffentlichkeit oft den Eindruck, Migrantinnen und Migranten wollen gar nicht Deutsch lernen. Diese Beobachtung negiert allerdings, dass viele der Migrantinnen und Migranten sehr wohl die Mehrheitensprache erlernt haben, viele von ihnen sogar hervorragend. Wollen die anderen tatsächlich nicht lernen? Sind sie nicht bereit, ihren Beitrag zu lei-

auf dem Sprachkonto

Vor allem aber fällt den meisten Menschen das Lernen einer neuen Sprache dann sehr schwer, wenn sie ihre Kenntnisse nicht anwenden können. Es ist ein Teufelskreis: Je intensiver der Kontakt zu Sprecherinnen und Sprechern der zu lernenden Sprache ist, desto leichter fällt das Lernen, desto besser werden die Fertigkeiten – und desto leichter stellt sich der Kontakt her.

Wenn Ausländerinnen und Ausländer noch nach vielen Jahren Aufenthalt in Deutschland nicht in dem Maße Deutsch beherrschen, wie sie selbst es sich in aller Regel wünschen, so lassen sich aus dieser Tatsache noch keine Rückschlüsse über deren Fähigkeit ziehen, Deutsch zu lernen. Einzubeziehen wäre hier vielmehr immer auch die Situation, in der sich die betreffenden Migrantinnen und Migranten befinden, und die Qualität des Angebots, das ihnen gemacht wird, um Deutsch zu lernen oder die Deutschkenntnisse zu verbessern.

Ausländerinnen und Ausländer sollen Deutsch lernen.

Der Appell an die Ausländerinnen und Ausländer, sie sollen Deutsch lernen, beinhaltet gegenwärtig nicht selten einen Vorwurf: „Warum lernt ihr nicht besser Deutsch? Ihr seht doch, dass ohne Deutsch gar nichts mehr läuft.“ Übersehen wird hierbei zum einen, dass auch mit Deutschkenntnissen häufig immer weniger läuft. Auch Deutsche, also Personen, die Deutsch als Muttersprache sprechen, sind ja – bis zu einem Alter

von ca. 20/25 Jahren und ab einem Alter von etwa 45 Jahren – von Arbeitslosigkeit besonders stark betroffen, wie die Statistiken belegen. Oft ist der Appell zum Deutsch Lernen dann auch verbunden mit der Anforderung an eine berufliche Qualifizierung: „Ihr müsst Deutsch lernen, damit ihr euch beruflich weiterbilden könnt.“

Zum anderen bleibt ein solcher Appell unglaublich, wenn er nicht mit einem entsprechenden Angebot verbunden wird: Wenn diese Gesellschaft tatsächlich Interesse an besseren Deutschkenntnissen der Migrantinnen und Migranten hat – und in Anbetracht der demographischen Entwicklung in Deutschland besteht objektiv ein großes Interesse an guten Deutschkenntnissen und an kommunikativen Fähigkeiten auch in der deutschen Sprache –, muss diese Gesellschaft dazu beitragen, dass den Betroffenen Lernräume offeriert werden, um sie bei der Verbesserung ihrer Deutschkenntnisse zu unterstützen. Mit anderen Worten: Die Ernsthaftigkeit des Appells an die Migrantinnen und Migranten, sie sollen Deutsch lernen, muss sich daran messen lassen, ob und in welcher Form der Deutschunterricht für sie finanziell und in der Praxis gefördert wird. Ganz konkret: Wenn, wie gegenwärtig in den Verwaltungsvorschriften zum neuen Staatsangehörigkeitsrecht diskutiert wird, der Nachweis von Deutschkenntnissen den Zugang zu Rechtsansprüchen verhindern kann, so sind von Gesetzgeberseite Deutschlernangebote zu unterbreiten, die dazu bei-

tragen können, dass die Hürde „Deutschkenntnisse“ überwunden wird.

Ausländerinnen und Ausländer dürfen Deutsch lernen.

Selbstverständlich – so werden die meisten Leserinnen und Leser dieser Zeilen denken – ist es allen Migrantinnen und Migranten erlaubt, Deutsch zu lernen; wer sollte es ihnen auch verbieten können?! Aber – ist es auch erwünscht? Betrachtet man die derzeitigen Förderprogramme zum Deutschlernen für Zuwanderinnen und Zuwanderer als Indiz dafür, ob Deutschkenntnisse tatsächlich erwünscht sind, so lässt sich zumindest für einige Gruppierungen diese Frage verneinen: Im wesentlichen werden Deutschkurse für Spätaussiedler und ihre Familienangehörigen sowie für ausländische Arbeitnehmer aus den ehemaligen Anwerbeländern über die Bundesregierung gefördert. Für Neuzuwanderinnen und Neuzuwanderer – z.B. Ehegatten von Deutschen oder von Ausländerinnen mit unbefristeter Aufenthaltserlaubnis aus anderen als den Anwerbeländern – gibt es bisher in der Regel keine Möglichkeiten, an finanziell geförderten Deutschkursen teilzunehmen, ebenso für Flüchtlinge. In der Praxis bedeutet dies nicht selten, dass ein Ausländer, eine Ausländerin, die sich z.B. an einer Volkshochschule für einen preislich erschwinglichen Kurs anmelden möchte, von der Weiterbildungseinrichtung abschlägig beschieden werden muss: „Sie dürfen an diesem Kurs leider nicht teilnehmen.“

Petra Szablewski-Çavuç,

Sprachverband Mainz in: *Betrifft* 1/2000

Der Sprachverband Deutsch...

...für ausländische Arbeitnehmer wird seit 1974 vom Bundesministerium für Arbeit und Sozialordnung gefördert und hat bis heute ein Finanzvolumen von knapp einer Milliarde Deutsche Mark in die Sprachkursförderung ausländischer Mitbürgerinnen und Mitbürger investiert.

In diesem Jahr blickt er auf 25 Jahre Sprachkursarbeit zurück. Rund 450 Institutionen in der gesamten Bundesrepublik werden von ihm finanziell unter-

stützt und führen in seinem Auftrag Deutsch-Sprachkurse durch. Dabei werden für den Sprachunterricht Lehrkräfte mit besonderer Qualifizierung eingesetzt.

Gleichzeitig macht der Sprachverband Vorgaben für Unterrichtsgestaltung und inhaltlichen Ablauf, berät fachlich und pädagogisch, entscheidet über die Zulassung von Unterrichtsmaterialien sowie Lehrwerken und arbeitet ständig an der Weiterentwicklung der

Didaktik und Methodik des Deutschunterrichts für ausländische Arbeitnehmer.

Im Schnitt finden jährlich 5 000 Sprachkurse mit knapp 70 000 Deutsch-Lernenden statt – das macht bisher über 1,35 Mio. ausländische Absolventen dieser Sprachkurse.

Sprachverband Deutsch
für ausländische Arbeitnehmer e.V.,
Raimundstraße 2, 55118 Mainz
Telefon: 0 61 31 / 9 64 44-0
Telefax: 0 61 31 / 9 64 44-44
E-Mail: Sprachverband@T-Online.de
Internet: <http://www.uni-mainz.de/Sprachverband>

Aberglaube

Ein altes Wagenrad schützt gegen unheimliche Mächte. Mohnsamen halten böse Geister auf, weil diese nicht an den Samen vorbeigehen können, ohne sie zu zählen. Wer die Kerzen auf seinem Geburtstagskuchen mit einem Atemstoß auspustet, dem steht im neuen Lebensjahr das Glück zur Seite.

Solche und ähnliche Vorstellungen und Bräuche sind weder zu beweisen noch zu widerlegen. Sie gehören wohl in der Tat zur Poesie des Lebens, wie Goethe den Aberglauben einst nannte. Der Schriftsteller selbst soll sich am Freitag, dem 13., stets im Bett verkrochen haben. Weit verbreitet ist auch die Angst vor der schwarzen Katze, die von links nach rechts über die Straße läuft. Dabei steht doch fest: Ob eine schwarze Katze Unglück bringt oder nicht, hängt allein davon ab, ob man ein Mensch ist oder eine Maus.

Der Kroat Davor Šuker wurde zwar nicht Weltmeister, aber immerhin Torschützenkönig. Vielleicht, weil er penibel darauf achtet, den Rasen immer mit dem linken Fuß zu betreten? Ist jemand, der z.B. zuerst den rechten und dann den linken Fußballschuh anzieht, bereits abergläubisch oder handelt es sich im Falle des Fußballspielers lediglich um ein magisches Ritual?

Meiner Meinung nach beginnt der Aberglaube genau da, wo jemand glaubt, dass ohne eine gewisse Handlung, die jeder rationalen Grundlage entbehrt, der Erfolg nicht mehr möglich ist. Er kann sich dabei bis hin zur Sucht steigern, wenn ein Mensch im Laufe der Zeit immer unfähiger wird, Entscheidungen zu treffen und Probleme anzugehen, ohne z.B. auf ein Horoskop oder auf den Rat der Kartenlegerin zurückzugreifen. Ohne Horoskop zu entscheiden, ob man die Unterschrift unter den Mietvertrag setzen soll oder nicht, wird für den sterngläubigen Menschen bald ebenso schwierig, wie es für den Alkoholiker schwierig ist, ohne zwei, drei

Cognac in die Teamsitzung seiner Abteilung zu gehen.

Einige Theologen machen den Unterschied zwischen Glauben und Aberglauben an dem Begriff des Vertrauens fest: Glaube im religiösen Sinne heißt Vertrauen. Vertrauen auf Gott. Aberglaube hingegen ist immer gleichbedeutend mit Glaube an bestimmte Menschen oder bestimmte Dinge oder Zusammenhänge.

Trotz fortschreitender Technik und damit einhergehendem wachsenden wissenschaftlichen Verständnisses zeigen Beobachtungen des Zeitgeistes, dass die Zustimmungen zu abergläubischen Vorstellungen ansteigen oder zumindest die Scheu davor sinkt, sich bei Umfragen zu ihnen zu bekennen.

Was die Zielgruppen, die besonders empfänglich für abergläubische Vorstellungen sind, betrifft, so haben laut verschiedener Studien der vergangenen Jahre Angehörige höher qualifizierter Berufe die stärkste Neigung zur Esoterik. Bemerkenswert sind auch die paranormalen Aktivitäten von Hausfrauen. Sie haben (zusammen mit den qualifizierten Angestellten) das größte Interesse an Astrologie und Tarot-Karten, Kaffeesatzlesen und außerdem ein besonderes Faible für Gläserücken und Kristallsehen.

Desweiteren stellte sich in Bezug auf das Verhältnis von Aberglauben und Glauben heraus, dass „wahre Atheisten“, also Personen, die der Kirche fernbleiben und weder an Gott noch an ein Jenseits

glauben, ebenso wie Personen mit hohem religiösen Integrationsniveau (regelmäßige Kirchgänger) offenbar selten an Astrologie und übersinnliche Phänomene glauben.

Angeblich hält jeder dritte Deutsche die Zukunft für vorhersehbar. Und, ehrlich gesagt, wer möchte denn nicht einmal einen Blick in die Zukunft werfen können? Die 100 000 Hellseher, Wahrsager und medialen Lebensberater ziehen nach Schätzungen der Finanzämter ihren Klienten jährlich mehr als 50 Millionen Mark aus der Tasche. Menschen, die einem Wahrsager aufsitzen, sind weder dumm noch leichtgläubig. Sie lassen sich nur von ihren Hoffnungen leiten – und nicht selten eben auch betrügen. Dass mit den Hoffnungen und Illusionen der Menschen ein glänzendes Geschäft gemacht werden kann, sofern man dabei hinreichend skrupellos zu Werke geht, liegt aufgrund des hinreichenden Interesses nahe. Im Zeitalter der modernen Medientechnik wird dem Geist (oder Ungeist) dieser Szene noch eine weitere Qualität eröffnet, denn das World wide web bietet Grüblern, Phantasten und Spintisierern ebenso wie Abzockern und dubiosen Lebenshelfern die einmalige Möglichkeit, weltweit präsent zu sein. Hellseher und Talismanvertriebe erreichen Kunden, die sie sonst nie hätten ansprechen können. Im lange vergangenen Zeitalter von Fernsehen, Telefon, Post und Zeitung wäre es so gut wie unmöglich gewesen, hundert Leute aufzutreiben, die einem selbst einen solchen Schwachsinn gläubig abnehmen.

Antonia Tomljanović-Brkić

Mogu (li) raditi što god hoću?

Piše: Marijan Markotić

Mladi često traže apsolutnu slobodu: „Mogu raditi što god hoću“. Sloboda pretpostavlja samostalnost odlučivanja i visoku suodgovornost. Mladima je potrebno oboje: i zdravi autoritet i osobna sloboda.

Pojam, definicija, a napose interpretacija ljudske slobode znatno se razlikuju od čovjeka do čovjeka, a pogotovo kada je riječ o mladima. Djeca potpuno ovise o svojim roditeljima. Rastući, postupno, se osamostaljuju i uče preuzimati vlastitu odgovornost za svoje ponašanje, postupke i odluke. U razvojnim godinama pojam slobode se nerijetko poistovjećuje s apsolutnom slobodom, tj. „mogu raditi što hoću“. U tome smislu, sloboda se prvotno shvaća kao sloboda od nečega (pasivan, obrambeni stav), a ne sloboda za nešto (aktivno, stvaralačko raspoloženje).

Stoga je važno zastati na trenutak, te se zamisliti nad izvornim značenjem riječi „sloboda“. Slobodan je onaj koji nije ničiji rob, koji nije u vlasti drugih osoba ili institucija, nema zapreka, nije ničim vezan, koji živi na prirodan način (usp. V. Anić, Rječnik hrvatskog jezika, str. 662). Nadalje, sloboda znači mogućnost samostalnog, neovisnog odlučivanja i djelovanja, mogućnost samoodređenja, nesmetanoga rada u nekoj oblasti ljudske djelatnosti. Dakle, *pojam slobode pretpostavlja sposobnost samostalnoga odlučivanja i visoki stupanj samoodgovornosti*.

Jednostrano poimanje slobode kod mladih uglavnom se odnosi na „prava“ (izlasci, društvo, džeparac, izleti, itd.), a tek djelomično ili nikako na dužnosti (preuzimanje odgovornosti i posljedica vezanih za zlouporabu slobode).

Najučestaliji stavovi

Nabrajat ćemo nekoliko najučestalijih stavova kod mladih glede jednostranoga poimanja slobode:

- Tata i mama me ne razumiju, oni su protiv mene.
- Njihov se (zatvoreni) mentalitet potpuno razlikuje od našega (otvorenoga).
- Ako mi ne dopuste, ja ću sam sebi uzeti slobodu. Ionako mi ne mogu ništa!
- U suprotnome, ja ih ucjenjujem: ako mi ne dopustite to i to, ja ću napraviti ovo ili ono.

– Svi drugi smiju i tako rade! Pa, zašto i ja ne bih smio?

– Kad mi ne date, ubuduće vam neću reći ni gdje sam, niti što radim!

pozivaju na red, disciplinu, autoritet, moć. Ako ni to nije dostatno, stupaju na snagu zabrane, kontrola, pa čak prijetnje i nasilje. Oni roditelji, koji su odavno

Naši mladi odrastaju u „prokletu tuđini“, što je za roditelje često prevelik izazov i pretežak teret

Pitamo se: zašto je to tako? Općenito, osjećaj samostalnosti i samodostatnosti je jedno od bitnih obilježja ljudske osobnosti. Mladi se nipošto ne žele odreći stečene slobode, jer se boje da ne izgube mukotrpno stečeni slobodni teren. Njihovi obrambeni stavovi su ponekad toliko radikalni, pa čak i provokativni, da roditeljima naprosto stane pamet!

Položaj roditelja

Za roditelje je ovo odgojno razdoblje nedvojbeno jedno od najdelikatnijih uopće. S jedne strane, svjesni su da djeca – prije ili kasnije – moraju hodati na vlastitim nogama; s druge pak strane, željeli bi ih poštediti i zaštititi od mogućih rizika, neuspjeha, razočaranja, opasnosti. Imaju li na umu stupanj nezrelosti, prevelike zahtjeve, kombinirane npr. s neprimjernim ponašanjem ili lošim uspjehom u školi, veliko „Ne!“ je programirano. U tom slučaju, roditelji se

prekinuli dijalog s djetetom, boje se izravne konfrontacije, prigovora na račun vlastitih propusta pa se prebrzo mire sa sudbinom puštajući dijete da radi što hoće. Jer, „ionako nema smisla...“ Budući da za vlastitu nemoć netko mora biti „kriv“, traže sve moguće razloge, na prvome mjestu „prokletu tuđinu“.

Prevelika kontrola i uporaba sile/nasilja u ovim godinama su rijetko kada učinkoviti. Dapače, u najviše slučajeva kontraproduktivni. Traženje krivca izvana nije ništa drugo nego bježanje od suočavanja s obiteljskom situacijom. Roditelji „izgore“ u prevelikoj želji da se spasi dijete, tako da se na koncu od šume ne vidi stablo, tj. osoba.

Pronalaženje vlastitoga identiteta

Jedno od paradoksnih obilježja razvojnih godina je trajna napetost, učestala svađa između djece i roditelja, lju-

bav i mržnja koje se izmjenjuju kao travajsko sunce i oblaci. U pozadini svega stoji golemu potreba mladih da se *razlikuju* od svojih roditelja (što nipošto ne znači da ih ne vole!), tj. stjecanje vlastitoga identiteta. Razlikovati se na psihičkom planu ne znači drugo doli napustiti sigurnu roditeljsku luku i otisnuti se na otvoreno more. U takav rizik se upuštaju samo oni koji su sigurni da se nakon oluje ili brodoloma mogu vratiti na sigurno. Najčešći problem odraslih je da takve razvojne korake doživljavaju kao osobnu uvredu, izazov ili gubitak roditeljskog autoriteta. U biti, roditelji *moraju* biti protiv radikalnih stavova barem iz dva razloga:

1. da bi zaštitili djecu od mogućih opasnosti;
2. da mladi čovjek postupno nađe samoga sebe, svoj identitet.

Odgojne mogućnosti

Razvojne godine treba, dakle, promatrati u širem okviru, tj. kao prijelazno razdoblje na putu osamostalivanja. Stoga, sveukupni odgoj bi trebao ići u smjeru učenja i postupnoga preuzimanja osobne odgovornosti, kako za sebe, tako i za druge. Od prvobitnoga stava „slobode od“, trebalo bi doći do stava „slobode za“. Naravno, do takvoga stava moguće je doći jedino kroz razgovor i dogovor, uzajamno povjerenje i poštivanje.

U tome smislu, roditelji trebaju jasno dati do znanja da kuća nije hotel, te da nitko ne može raditi što hoće odnosno ponašati se kao da drugih uopće nema. Reda mora biti, a roditelji su po svojoj ulozi i funkciji, odgovorni za red.

Nadalje, još jedna važna točka je pitanje zdravoga autoriteta. Zadaća roditelja je – sukladno uzrastu i stupnju zrelosti djeteta – postaviti vanjske, zadnje okvire, povući jasne granice preko kojih se ne ide. Pomaganje i preuzimanje određenih zadataka u svakodnevnom životu, zalaganje i dobri rezultati u školi, primjerno ponašanje, osobna inicijativa, znati uvjeriti roditelje bez puno riječi, samo su neke od najznačajnijih kvaliteta koje roditelji očekuju od mladih.

Konačno: s vremenom djeca moraju shvatiti da im roditelji neke stvari ne dopuštaju tek zato što je lakše reći „Ne“, nego upravo zbog njih samih. Djeci je potrebno oboje: i zdravi autoritet i osobna sloboda. ■

Ljubav je opipljiva riječ. Šlageri pjevaju o ljubavi. Sve se okreće oko ljubavi. Mnogi povezuju riječ ljubav s ispunjenom seksualnošću. Riječ ljubav isto tako može biti osramočena makar svatko u dubini svoga srca čezne za njom.

Čovjek čezne za tim da bude od drugih ljudi bezuvjetno ljubljen. On se raduje ako se zaljubi u drugu osobu koja uzvraća ljubavlju. Tada u njemu nešto procvjeta. Njegovo lice zrači od radosti. On zna da je od prijatelja ili prijateljice bezuvjetno prihvaćen i ljubljen. Ljubav – tako nam kažu bajke – može ponovno oživjeti okamenjene ljude. Ona ponovno može od životinja učiniti ljude. Ona može ljude kojima je zavlado nagon – to misle životinje u bajkama – koji su bili začarani od vještice ili neprijateljske projekcije, ponovno promijeniti u čudesno lijepe prinčeve i princeze koji su vrijedni i poželjni, koji mogu biti sretni i druge usrećivati.

Kad sebi ili tebi želim anđela ljubavi, tada ti ne želim samo to da od drugih budeš ljubljen ili da se zaljubiš u čovjeka ili ženu, jer ljubav je više nego biti zaljubljen. Ljubav je za mene vlasita kvaliteta. U svojoj sobi imam ikonu sv. Nikole. Kad ga pogledam, osjećam da je taj svetac u sebi sav ljubav. On jednostavno zrači ljubav. On nije zaljubljen u ženu. On vjerojatno nije zaljubljen ni u Isusa Krista, ali je sasvim prožet ljubavlju koju odražava cijelim bićem. To je pračežnja čovjeka da ne ljubi samo prijatelja i prijateljicu, nego da je sam ljubav. Tko je postao ljubav, taj ljubi sve oko sebe. On susreće svakog čovjeka s punom ljubavlju i izmamљуje u njemu život. On dotiče svaku travku s poštovanjem i ljubavlju. On zna za predodžbu Talmuda da je Bog svakoj travki dodao anđela da raste. On promatra zalazeće sunce punom ljubavlju. Osjeća se od Boga ljubljen tako da njegova ljubav struji kroz njega. Sve što čini obilježeno je tom ljubavlju. Njegov rad događa se iz ljubavi. Ako pjeva, pjeva jer ljubi, jer njegova ljubav traži sebi izraz.

Oduvijek se govori upravo u vezi s ljubavlju o „Anđelu ljubavi“. Onome koji me ljubi kažem: ti si anđeo. Kad doživim ljubav, tada imam osjećaj da je anđeo stupio u moj život. Phil Bosmans misli da bi anđeo bio netko „koga Bog šalje u tvoj život, neočekivano i nezasluženo da bi ti on, kad je sasvim mračno, upalio nekoliko zvijezda“.

Rose Ausländer zna za anđela u tebi koji se veseli nad tvojim svjetlom i plače nad tvojom tamom:

„Iz njegovih krila šume ljubavne riječi pjesme milovanja.“

Andeo ljubavi

Mi trebamo anđele ljubavi koji nas uvođe u tajnu ljubavi, koji nas dovode u doticaj s izvorom ljubavi koji u nama ključa, ali je često pokriven ili je zatvoren našim bolesnim emocijama.

S anđelom ljubavi moraš oprezno ophoditi. Ne smiješ od njega pretjerano zahtijevati. On može promijeniti samo materijal što ga ti ponudiš. Ako suzbiješ i zatvoriš svoje agresivne osjećaje, anđeo ne može svojom ljubavlju prodrijeti u njih. Tada ostaju u tebi kao gorki talog kave. Malo-pomalo narušavat će tvoje napore za ljubavlju. Pruži svome anđelu ljubavi ono što je u tebi, također bijes i srdžbu, ljubomoru i strah, neraspoloženje i razočaranje. Sve što je u tebi, želi se promijeniti. Dopusti da te anđeo ljubavi posvuda prati. Uzmi ga sa sobom u svojim konfliktima na radnom mjestu, u svojim razilaženjima u obitelji, u braku ili prijateljstvu. Anđeo ljubavi nije nikakav pobožni šećerni preljev posut po svemu, nego on želi promijeniti tvoj život. On ti ne zabranjuje ništa. On ti ne brani srdžbu. Ne zahtijeva da se osjećaš nepovrijeđenim. On bi samo htio da sve što doživljavaš bude osvjetljeno od njega. Tada ćeš svoje konflikte vidjeti u drugom svjetlu. On neće jednostavno iščeznuti. Neće uvijek biti brzih i glatkih rješenja. Tvoj anđeo ljubavi također ljubi istinu. On bi htio da točno pogledate što se dogodilo, da vaše osjećaje, što ih imate u konfliktu, uzmete ozbiljno. Ali, on bi također htio da se ne držite čvrsto svojih povrijeđenih osjećaja, nego da ih stavite u pitanje ljubavi.

Ljubiti ne znači najprije imati ljubazne osjećaje. Ljubiti dolazi od riječi „liob“, dobar. Prije svega treba imati vjeru, dobro viđenje za dobro postupanje i tada se može ljubiti. Ljubav treba prije svega novi način gledanja. Moli svoga anđela ljubavi da ti daruje nove oči da možeš vidjeti ljude i sebe i da samog sebe vidiš u novom svjetlu, te da u sebi i u drugima otkriješ dobru jezgru.

Priredio: Jozo Župić

Otvorena nova Misija

Tri zajednice u jednome mjestu:
mjesna njemačka župa, engleska
i hrvatska katolička zajednica

▲ Dječji pjevački zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus

Prepuna crkva sv. Dionizija u Kelkheimu za vrijeme mise otvorenja nove Misije

U srpnju 1999. biskupija Limburg podijelila je veliku Misiju Frankfurt i na području Main-Taunusa i Hochtaunusa osnovala novu Hrvatsku katoličku misiju sa sjedištem u Kelkheimu. Svečano otvorenje i blagoslov novih misijskih prostorija bili su 26. ožujka. Svečanost je započela zajedničkim misnim slavljem na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku. Misu su predvodili mjesni njemački župnik Hermann Stinner, župnik engleske katoličke zajednice o. Klaus-Henner Brüns i voditelj novoosnovane hrvatske katoličke župe fra Željko Čurković. U koncelecijaciji su sudjelovali i provincijal splitskih franjevaca dr. fra Jure Brkan te delegat fra Josip Klarić. Ovo višejezično misno slavlje ima svoje razloge, naime u bivšoj kući časnih sestara, a na području mjesne župe sv. Dionizija, nove župne prostorije dobile su i hrvatska i engleska katolička zajednica. Kako je i pjevanje bilo trojezično, na hrvatskom je otpjevan pripjevni psalam, svet, jedna pričesna i marijanska pjesma.

Blagoslov novih prostorija obavljen je poslije mise, a u 12 sati održan je svečani program u župnoj dvorani. Pozdrave i čestitke nazočnima uputili su župnik Stinner, uime biskupije Limburg gosp. Hanno Heil, provincijal Brkan, delegat

Klarić i fra Leo Delaš, voditelj HKM Frankfurt. Provincijal Brkan zahvalio je biskupiji Limburg na razumijevanju, a fra Željku i vjernicima poželio obilje duhovnih plodova, ističući kako je splitska franjevačka provincija uvijek bila sa svojim narodom ma gdje on bio. Delegat Klarić je naglasio da su hrvatski katolici u biskupiji Limburg, i u novoj hrvatskoj katoličkoj zajednici, nazočni u životu mjesne Crkve i da su zapravo postali njezinim integralnim dijelom. „Druga i treća generacija Hrvata doprinosit će svojom aktivnom ulogom još više kooperativnom pastoralu, integraciji, boljem razumijevanju i međuljudskim odnosima ne samo u Crkvi nego i u društvu općenito“, kazao je Klarić. Predstavnik biskupije Heil nazvao je svečanost otvorenja i blagoslova „malim čudom“, a daljnje djelovanje stranih misija potrebnim i svrhovitim. „I nadalje će, pored tradicionalnih mjesnih župa, u našoj biskupiji postojati jezične zajednice, u kojima će katolici drugoga materinskoga jezika moći živjeti i njegovati svoju

vjeru i kulturu na svome materinskom jeziku“, rekao je Heil. Nova Misija je specifična po svom uskom zajedništvu s engleskom i mjesnom njemačkom župnom zajednicom, a takav slučaj ima samo još u katedralnoj župi u Limburgu, gdje svoje sjedište imaju još i portugalska i talijanska zajednica. Po tomu Kelkeim-Münster zasluhuje naziv „globalnoga sela“. Heil je nazočnima prenio pozdrave biskupa Kamphausa.

Poslije službenoga programa priredjen je ručak za sve vjernike i posjetitelje, a nakon ručka i zabavni program. Nastupio je dječji zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus, folklorna skupina HKM Frankfurt i klapa „Ferali“ iz Frankfurta.

Adresa nove Misije
Kroatische kathol. Gemeinde
Am Kirchplatz 6
65779 KELKHEIM-MÜNSTER
Tel. 0 61 95 / 97 66 71
Fax. 0 61 95 / 97 66 72
Župnik: fra Željko Čurković
Past. suradnica: s. Ljubica Bilobrk

STUTT GART

Pobjeda hrvatske liste

Na izborima za gradski Međunarodni odbor (bivše Vijeće stranaca) premoćno pobijedila Hrvatska lista. Korizmena duhovna obnova o Bogu mira. Predstavljena knjiga o mučenicima Bosne Srebre. Skupljena pomoć za dvoje teško bolesne djece u domovini.

Dr. fra Andelko Domazet drži duhovnu obnovu u misijskoj dvorani u Stuttgartu

Pobjeda Hrvatske liste za Međunarodni odbor grada Stuttgarta

Na izborima za Međunarodni odbor u gradu Stuttgartu, koji su se održali 19.3.2000., a na kojima je sudjelovala i Hrvatska lista *Hrvati u Stuttgartu*, postignut je veoma zapažen uspjeh. Ukupno se natjecalo 7 lista odnosno 56 natjecatelja.

Konačna objava rezultata bila je 21.3.2000. u glavnoj vijećnici grada Stuttgarta. Od ukupnog broja važećih glasova (24 469), lista *Hrvati u Stuttgartu* je dobila 6580 glasova i time uvjerljivo osvojila prvo mjesto ispred udružene liste s ukupnim brojem 3583 glasova.

Tako će u sljedećih pet godina Hrvate u Međunarodnom odboru u Stuttgartu zastupati gosp. Zrinko Jurić i gosp. Petar Hinić. Njihovi zamjenici su gospođa Marija Meić-Sidić i gospođa Marijana Posavec.

Dosadašnje Vijeće stranaca, s novim nazivom Međunarodni odbor, odnosno Internationaler Ausschuss des Gemeinderats der Stadt Stuttgart ima važnu ulogu u gradskoj upravi, jer ono vodi brigu o položaju stranih sugrađana u njemačkom društvu, te svojim radom nastoji rješavati pitanja od odgoja djece i mladeži, njihovog školovanja pa sve do zbrinjavanja starih i socijalno ugroženih osoba.

Daljnje značenje njegove uloge u gradskom sveukupnom suživotu svih stranaca sastoji se također u težnji da se stranci izvan Europske Unije priučavaju parlamentarnom djelovanju, mirnom opihodjenju ljudi različitih nacionalnosti, religija, rasa, kulturnih i drugih posebnosti.

Pobjedi hrvatske liste *Hrvati u Stuttgartu* uvelike su pomogle naše Misije u Stuttgartu, na čelu s fra Petrom Klapežom i fra Marinkom Vukmanom, koji su potaknuli vjernike da izađu na izbore a zamolili i slovenske i albanske katolike da također daju svoj glas hrvatskoj listi.

Predstavljena knjiga: Stradanja bosanskih franjevaca u II. svjetskom ratu u komunizmu

U nedjelju 19. ožujka održana je u Hrvatskoj katoličkoj misiji kardinala Alojzija Stepinca tribina na kojoj je predstavljena knjiga *Žrtve i mučenici*, s podnaslovom *Stradanja bosanskih franjevaca u Drugom svjetskom ratu i komunizmu*. Tribinu je vodio fra Marinko Vukman, a nazočnima (100-tinjak) o nastanku i posebice o sadržaju knjige govorio je njezin autor fra Marijan Karaula, ravnatelj Svjetla Riječi, katoličkog mjesečnika iz Sarajeva.

U vrijeme Drugog svjetskog rata i neposredno nakon njega izgubila je franjevačka provincija Bosna Srebrena 36 svećenika, 1 brata nesvećenika, 9 bogoslova i 8 sjemeništara. Sve su njih na poznatom ili nepoznatom mjestu ubile komunističke vlasti, bilo da se za to pouzdano zna, bilo da se to s pravom pretpostavlja. Osim toga, za vrijeme rata umrlo je od tifusa deset svećenika, a jedan je umro u komunističkom zatvoru. O ovim stradalim ljudima knjiga *Žrtve i mučenici* donosi mnoštvo podataka, koji su do danas bili nepoznati široj javnosti. Donosi također mnoštvo podataka o bosanskim franjevcima koji su tamnovali u komunističkim zatvorima nakon rata sve do osamdesetih godina.

Ova je knjiga, rečeno je na njezinu predavljanju, prilog njegovanju pamćenja kao obliku borbe protiv zaborava; utoliko više što je ovo prvi put da se imena i sudbine tih ljudi nadu spomenu-ta i skupljena na jednom mjestu, nakon više od pola stoljeća od njihova stradanja.

Duhovna obnova: „Bog mira i čovjekov nemir“

Od 22. do 26.3. održan je u Hrvatskoj katoličkoj misiji kardinala Alojzija Stepinca duhovni seminar: „Bog mira i čovjekov nemir“. Voditelj te korizmene duhovne obnove bio je dr. fra Andelko Domazet, profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. On je kroz pet večeri vjernicima koji su se okupljali u velikom broju, otkrivao mnogobrojne uzroke ljudskoga nemira i ukazivao na puteve koji vode do unutarnjeg mira i slobode. Svakodnevni susreti na kojima je bilo više stotina vjernika završavali su molitvom pred euharistijskim Isusom za unutarnje iscjeljenje i oslobođenje od raznih uzro-

BERLIN

Crtanje kao „terapija dobrotom“

Čitamo u misijskoj kronici da je 10.11.1999. započeo „tečaj crtanja za sve one koji vole crtati i baviti se umjetnošću. Tečaj vodi akademski slikar Zvonko Kermc. Tako se ostvarila želja fra Joze i Zvonka da se pomogne na tom području otkriti talente, i da se i pod tim vidom djeca, mladi i stariji približe misiji.“ Svake srijede od 15 do 17 sati okuplja se skupina koju čine djeca, mladi i stariji. Dvije mlade majke dolaze sa svojom malom djecom. Među polaznicima tečaja je i jedna mlada majka Njemica sa svojim sinčićem. Početkom ožujka 2000. porazgovorili smo s polaznicima tečaja, pogledali njihove radove izložene na uvid svim posjetiteljima u velikoj dvorani misijskog centra.

Neke od tih izvjava prilažemo ovom izvještaju. Gospoda Marija Matijašević reče nam o svom dolaženju na tečaj sljedeće: „Pošla sam na crtanje s mišlju da nešto novo naučim, budući da svaki čo-

vjek ima vlastiti stil crtanja. Crtam vrlo rado od malih nogu, a konačno sada imam i vremena i mira za tu umjetnost. Ne samo da crtamo nego se i družimo i pričamo o svemu i svačemu, što je vrlo važno pogotovo za one koji su uvijek doma i gdje se obitelj razila.“

Znači, to je i „terapija dobrotom“ učenja i dostojanstva prema drugima koji znaju nešto drugo nego ja.

Jedva čekam srijedu, a već preko tjedna tražim motive koje ću ponijeti na crtanje“.

Mladić Ivan Brčić bio je vrlo kratak: „Odlučio sam se za crtanje i slikanje u našoj misiji zato što sam oduvijek rado u slobodnom vremenu crtao. Naš rad u skupini dobro napreduje. Učimo različite tehnike crtanja i atmosfera je ugodna. Naša grupa sastoji se od različitih uzrasta i svi se dobro slažemo“.

Umjetnik Zvonko Kermc, koji malo govori, a više umjetnički stvara i drugima pomaže u njihovim umjetničkim težnjama, reče nam: „Različitosť uzrasta i pristupa u radu je karakteristika polaz-

nika tečaja crtanja u misiji. Bogatstvo linija i oblika govori nam o senzibilitetu svakog pojedinca i njegovom svijetu. Senzibilitet je odraz i rukopisa svakog kreativca ili naših budućih umjetnika, ako hoćete. Začudujućom lakoćom teme (rođenje Isusovo, portret Isusa, mrtve prirode... itd.) izranjaju ispod pera, olovke marljivih polaznika, tj. spomenutih budućih umjetnika. I djeca crtaju onako kako je to sukladno njihovoj percepciji (dječji romani su tema npr.), kao i odrasli Ivana, Marko, Marica, Marija, itd., na način koji govori o njihovim osobnostima. Za sada je planirano crtanje a tek poslije slikanje.

Raduje iskrenost i različitost pristupa u radu, te bogatstvo emocija kojima obiluju gotovo svi uradci. Inicijativom

Čudim se samom sebi kako duboko osjećam svu tu ludost svijeta, a ipak mogu slikati samo slike mira; one međutim proizlaze iz tihe čežnje duše, koja traži nebo već na ovoj zemlji. Hans Thoma, slikar (1917.)

fra Joze kupljena je predivna oglasna ploča s tri krila na koju stavljamo ono što je urađeno dosad kao plod rada, truda i ljubavi prema likovnosti.

Neobično me raduje rad kao voditelj „tečaja crtanja“ te svaki pomak na bolje i dalje. Radost je oku svakog promatrača koji gleda naše crteže, ali nije neskromno reći, iz razloga što najčešće spomenuta iskrenost bude prepoznata i kao takva prihvaćena.“

Ostali su se nećkali nešto reći, ali njihovi crteži najbolje govore da su na pravom putu i da u radu nalaze mnogo radosti i zadovoljstva na radost onih koji stoje zadivljeni pred njihovim crtežima.

Jozo Župić

Sudionici tečaja crtanja u HKM Berlin

• ka nemira (negativne misli i osjećaji, ovisnosti i loše navike, bolest, itd.).

Vrhunac duhovne obnove bio je na treću korizmu nedjelju kada je voditelj obnove predvodio svete mise u više crkava u kojima se okupilo više tisuća vjernika a brojni su pristupili sakramentu svete ispovijedi.

Seminar je završio u nedjelju navečer predavanjem: „Vjera i izazov upravljanja mislima“, iza kojeg je slijedio dugi i zanimljivi razgovor vjernika i voditelja duhovne obnove.

Za vrijeme duhovne obnove vjernici su otvorili svoja srca i pomogli dvoje bolesne djece u domovini prikupivši nekoliko tisuća maraka. Ova pomoć bit će upućena šestogodišnjoj Antoniji Čičak s Plehana, kojoj u Stuttgartu treba operirati potkoljnicu, te četverogodišnjem Mati Bekavcu iz Studenaca, koji je gluh od rođenja pa mu treba ugraditi umjetne pužnice. M.V.

Povijest i značenje hrvatskoga kazališta

U nizu povijesno-kulturnih predavanja koje organizira Hrvatski akademski savez (HAS) Berlina, u sklopu svojih redovitih susreta, održano je predavanje o povijesti hrvatskog kazališta. Predavanje je imala gospođa Sanda Jelenski, nastavnica u Hrvatskoj dopunskoj školi i voditeljica kazališta mladih „Ivana Brlić-Mažuranić“ u Berlinu. U prostorijama Hrvatske katoličke misije okupilo se tridesetak slušatelja razne dobi, a ponajviše studenata.

Na početku svog izlaganja gospođa Jelenski je dala kratak pregled razdoblja u kojima se može prikazati nastajanje i razvoj kazališta na hrvatskom tlu. Povijest hrvatskog kazališta može se, prema prof. S. Batusiću, podijeliti na kazalište srednjeg vijeka, renesanse, baroka, zatim na kazalište 18. stoljeća, kazalište od hrvatskog preporoda do Stjepana Miletića i na koncu na kazalište 20. stoljeća. Ovim redoslijedom je predavačica i održala svoje izlaganje, a posebno se osvrnula na suvremeno hrvatsko kazalište.

Počeci u crkvi

Počeci kazališta na hrvatskom tlu usko su vezani uz crkvu odnosno liturgiju. Na obalnom području već se u ranom 12. stoljeću osnivaju tzv. bratovštine. Ove udruge izvođe u crkvama za velike blagdane scenska djela koja većinom tematiziraju Isusovu muku i Gospin plač. S vremenom se dramske predstave, u kojima sudjeluju samo muškarci, sve češće izvođe ispred crkava. U Dubrovniku i Zagrebu osnivaju se i prve svjetovne kazališne družine koje putujući izvođe predstave na hrvatskom jeziku, odnosno čakavskom narječju.

Drugo razdoblje povijesti kazališta, u kojem se dramske predstave sve više izvođe u posebnim zgradama, usko je vezano uz Dubrovnik i grad Hvar koji već rane 1612. dobiva jednu od najstarijih kazališnih kuća u Europi odnosno svijetu. U doba renesanse stvaraju se i prvi oblici drame u današnjem smislu kojima je autor poznat za razliku od prijašnjih. Predavačica je slušateljima iznijela nekoliko važnih autora i dramskih djela,

Hrvatski akademski savez (HAS) Berlin, u sklopu redovitih susreta, priredio predavanje o kazalištu u Hrvatskoj, o glazbeniku J.S. Bachu, a u svibnju se očekuje i predavanje o hrvatskim katedralama.

među kojima su Lucićeva „Robinja“ i Držićeva tragedija „Hekuba“ ili komedija „Dundo Maroje“. Posebno je naglašen sličan razvoj hrvatskog kazališta s onim u Italiji i Francuskoj, koje su znatno utjecale na djela naših autora.

U baroku se po prvi puta predstave gledaju kao i danas, u mraku i u zatvorenim prostorijama. Osim komedija i tragikomedija nastaju novi oblici dramskog djelovanja, kao npr. melodrame ili pome, koje se osim u primorskim središtima i Zagrebu, izvođe na cijelom području Hrvatske. Od najvažnijih hrvatskih dramskih pisaca ovog doba gospođa Jelenski izdvojila je Ivana Gundulića i Junija Palmotića. Posebna pažnja posvećena je melodrami „Dubravka“ i njezinim poznatim stihovima „O lijepa, o draga, o slatka slobodo...“

Kazalište 18. stoljeća se razvija i kroz razna gostovanja talijanskih (u južnim krajevima) i njemačkih (u sjevernoj Hrvatskoj) glumaca. Prevođe se djela stranih pisaca, kao npr. Moliéra. Gospođa Jelenski posebno je naglasila važnu ulogu isusovačkih kazališta u sjevernoj Hrvatskoj koji u svojim gimnazijama stvaraju i potiču buduće dramske djelatnosti u Hrvatskoj. U ovim krajevima nastaju i kajkavske predstave čiji je najvažniji protagonist bio komediograf Tituš Brezovački.

Izražavanje nacionalne svijesti

Već u 18. stoljeću se kazalište u Hrvatskoj profesionalizira, što se uspješno nastavlja u prvoj polovici 19. stoljeća. U doba Hrvatskog narodnog preporoda kazalište dobiva, osim kulturne, sve veću političku važnost. Borba za izvođenje predstava na hrvatskom jeziku, koje su do tada u južnim krajevima većinom bile na talijanskom a u sjevernoj Hrvatskoj na njemačkom jeziku, je jedan od načina i traženja i jačanja nacionalne svijesti u čitavoj Hrvatskoj. Predavačica je naglasila važnost Zagreba u kojem se otvaraju nove kazališne kuće (npr. „Amadeo-

vo kazalište“ ili „Stankovićeva kazalište“) koji time tako postaje središte kazališnog života Hrvatske. Zagrebačko kazalište, zajedno s 1895. otvorenim Hrvatskim narodnim kazalištem (HNK), ima specifičnost da se u njemu, uz dramske predstave, održavaju opere i baleti. Važnu ulogu pritom imao je S. Miletić, koji je kroz svoj rad u HNK-u, osnivanje „Hrvatske dramske škole“ te njegovo povezivanje s Europom, odigrao izuzetno važnu ulogu u osnivanju profesionalne hrvatske kulturne scene.

U 20. stoljeću hrvatsko kazalište se unatoč „blokadam“ u prvom i drugom svjetskom ratu, sve više usavršava i institucionalizira. Nakon drugog svjetskog rata, usprkos propagandi vladajućeg sistema, ono postaje sve popularnije. Od važnih događaja iz suvremenog kazališnog i kulturnog života Hrvatske gospođa Jelenski istaknula je osnivanje „Akademije dramskih umjetnosti“ (1950.) te održavanje kazališnih festivala u Dubrovniku („Dubrovačke ljetne igre“), Splitu („Splitsko ljeto“), Hvaru („Dani hrvatskog kazališta“) te Zagrebu („Dani satire“ i „Eurokaz“).

Nakon vrlo informativnog i zanimljivog predavanja uslijedila je diskusija u kojoj se između ostalog razjasnila uloga narodno-izvornog kazališta, osobito po hrvatskim selima. Nazočni su osim toga vrlo aktivno sudjelovali u razmatranju trenutačne situacije kazališta i opće kulturne scene u Hrvatskoj.

Hrvatski akademski savez Berlina sastao se 2. travnja 2000., a predavanje, koje je održala gospođa dr. Zdenka Weber, nosilo je naslov: „Život i djelo J.S. Bacha – u povodu 250. obljetnice njegove smrti“. Sklop povijesno-kulturnih predavanja berlinskog HAS-a nastavlja se 14. svibnja 2000. u 17. sati u HKM Berlin predavanjem gospodina Damira Jelenskog, koje nosi naslov: „Hrvatske katedrale i njihovo vjersko, nacionalno, kulturno, umjetničko i turističko značenje“.

Robert Alojzije Ivičić

SUSRET 2000 Hrvatska i Europa

Hrvatski akademski savez (HAS) Njemačke priređuje i ove godine tradicionalni duhovski SUSRET, 32. po redu. Radi se o trodnevnom simpoziju hrvatskih studenata, akademika i mladih u Njemačkoj, na kojem se uvijek obrađuje određena tema. Ovogodišnji SUSRET ima za temu: „Nova stajališta u odnosima Hrvatske i Europe“. O šansama i poteškoćama Hrvatske vezanim uz euroatlanske integracije govorit će predstavnik ministarstva vanjskih poslova RH (A. Plenković); o Hrvatskoj kao lokomotivi ili taocu Balkana govorit će A. Palokaj iz Bruxellesa. O toj problematici raspravljat će se i na okruglom stolu.

U kulturnom dijelu programa održat će se jedne večeri filmska video-večer, te pjesnička večer i izložba Dražane Kolak iz Leverkusena. Posljednjeg dana Susreta sudionici će zajedno razgledati i običi znamenitosti grada Erfurta.

Susret se održava od 7. do 10. 6. u hotelu ESTA, u mjestu Cursdorf u Thüringenu (kod Erfurta). Pozivaju se svi zainteresirani, posebno mladi, studenti i akademici, na zajedničko druženje i učenje. Sve potrebne informacije mogu se dobiti na sljedećim E-Mail adresama:

mbilandz@mail3.rrz.Uni-Koeln.de
ivisic@logistik.tu-berlin.de
alegovic@velebit.com
bathyns@t-online.de

Na tim adresama mogu se izvršiti i prijave za Susret 2000.

WIESBADEN

Deset godina Hrvat. kulturne zajednice

Hrvatska kulturna zajednica iz Wiesbadena obilježila je 25. ožujka 10. obljetnicu djelovanja. Tom prigodom održana je u vili Clementine svečana

demonstracije, okrugle stolove, postavlja informacijske standove. Pokrenuto je izdavanje glasnika HKZ „Riječ“, koji izlazi i danas, osniva se

Dio sudionika na proslavi 10. obljetnice HKZ Wiesbaden

akademija. Osvrt na proteklih 10 godina rada dala je predsjednica HKZ Biserka Andrijević. U siječnju 1990., na poticaj Maje Runje (prve predsjednice), sastao se osnivački odbor u sastavu: M. Runje, pokojni fra A. Čotić, E. Bukulin, fra A. Vlašić, pokojni S. Brodanac, M. Grgat, S. Vrdoljak, P. Čotić, J. Rimac, D. Tropšek i A. Petrušić. HKZ osnovana je službeno 2. ožujka iste godine. HKZ u ratu usmjeruje glavninu svoje djelatnosti na skupljanje i slanje humanitarne pomoći u Hrvatsku i BiH, organizira

folkorna grupa i priređuju razni nastupi, izložbe i koncerti. HKZ ima oko 120 članova. U Wiesbadenu živi oko 2000 Hrvata, od kojih je ondje većina više od 20 godina.

Čestitke HKZ uputili su i Mladen Juričić, gen. konzul RH iz Frankfurta, kao i predstavnici grada Wiesbadena. U umjetničkom dijelu programa pijanist Željko Vlahović održao je klavirski koncert; Stipe Ciliani interpretirao je poeziju M. Balote i J. Kaštelana, a dalmatinske pjesme izvela je klapa „Ferali“.

BERLIN Izložbe i Bußgang

U subotu 25. ožujka, Hrvatsko kulturno društvo „V. F. Mažuranić“ priredilo je u dvorani Hrvatske katoličke misije večer poezije i izložbu slika gospođe Marije Matijašević koja živi u Berlinu, a rođena je u selu Stružec, općina Popovača.

Članovi Društva čitali su Marijine pjesme iz njene knjige, tiskane 1999., koja nosi naslov „Pjesme“. U svojim pjesmama opisuje domovinu i ljude svoga sela, njihove običaje, prirodu, prijatelje, događaje i svoje najmilije. I njene pjesme i izložbe njih 46 slika, uglavnom ulja na platnu, odišu toplinom, jednostavnošću, neposrednošću ljubavlju, sjećanjem i nostalgijom za domovinom. Likovni umjetnik Zvonko Kermc, osvrćući se na izložbu reče, da ga fascinira iskrenost tih djela u kojima nam je gospođa Matijašević podijelila

svoju ljepotu duše. Zaželio joj je mnogo uspjeha i čestitao na hrabrosti. Izložba je bila prodajna, a sav novac od prodajnih knjiga i slika namijenila je za nabavku narodnih nošnji folklornoj grupi što ju je osnovala u svome rodnom mjestu.

U dvorani HKM otvorena je 31. ožujka izložba pod naslovom „U znaku križa“. Ova putujuća izložba održana je prvi put u gradu Brandenburg prilikom 1050. obljetnice utemeljenja te biskupije. Samu izložbu, podijeljenu u 52 odsjeka, prati i knjiga napisana na istu temu, a autor izložbe i knjige je Dieter Hany, novinar, zaljubljenik u crkvenu povijest. Predgovor knjizi napisao je berlinski kardinal Georg Sterzinsky. O izložbi je govorio sam gosp. D. Hany, a otvorio ju je dekan Kreuzberga dr. Nikolaus Timpe.

Berlinski katolici su 1. travnja sudjelovali u ovogodišnjem Bußgangu – pokor-

ničkom hodu od crkve sv. Klementa do bazilike sv. Ivana. Uvodni obred na njemačkom i hrvatskom jeziku predvodili su vlč. dr. S. Kotzula i fra Jožo Župić, a pokorničke pjesme pjevane su na njemačkom i hrvatskom jeziku uz pratnju orgulja pod vodstvom s. Fabiole Bobaš. U pokorničkom hodu hrvatski mladići i djevojke nosili su transparente s natpisima „Bog ozdravlja“, jer se pod tim geslom i organizirao ovogodišnji Bußgang, zatim i mladi i stariji vjernici nosili su teški križ i svijetle. Pratio ih je mnoštvo vjernika katolika raznih nacionalnosti. U bazilici sv. Ivana, ispunjenoj mnoštvom vjernika, euharistijsko salve predvodio je berlinski kardinal Georg Sterzinsky uz koncelebraciju njemačkih i stranih svećenika. Drugo čitanje bilo je na hrvatskom jeziku, a skupljena milostinja namijenjena je berlinskim migrantima u nevolji. **Jožo Župić**

● **Frankfurt** – Mladež HKM Frankfurt priredila je 14. ožujka u dvorani misijskog centra „Križni put mladih“. U tom zanimljivom korizmenom događaju sudjelovalo je mnoštvo mladih, bilo aktivno, bilo kao sudionici same pobožnosti. Na ovu pobožnost bili su pozvani svi mladi frankfurtskih katoličkih zajednica. Sami hrvatski mladi su ovom akcijom uveli jednu novinu u pastoralnom djelovanju svoje zajednice, pokazujući time suodgovornost za njezin rad i napredak.

Opća duhovna obnova za vjernike HKM Frankfurt održana je od 15. do 22. travnja. Ona se odvijala paralelno na dva mjesta, u misijskom centru i u crkvi sv. Ante. Voditelji duhovne obnove bili su profesori Teološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu dr. fra Anđelko Domazet i dr. fra Ante Toni Vučković. Predavači su 15. i 16. travnja imali predavanja za mlade, studente i mlade bračne parove. Nakon predavanja slijedili su razgovori, molitva i misa. Duhovni seminar za sve vjernike pod nazivom „Bog mira i čovjekov nemir“ držao je od 17. do 19. travnja fra Anđelko. On je govorio o izvoru ljudskih nemira te o preobrazbi osjećaja i misli. Fra Ante (Toni) je imao duhovnu obnovu za sve vjernike u istom razdoblju, a govorio je o grijehu i oprostu te o vjeri i zdravlju duše. Svi vjernici mogli su se javiti i osobno razgovarati sa svećenicima.

U duhovnu obnovu uključeno je ove godine i vazmeno sveto trodnevlje, odnosno Veliki četvrtak, Veliki petak i Uskrsno bdjenje. Mnoštvo vjernika iskoristilo je ovu prigodu i sudjelovalo na predavanjima i pobožnostima. Mnogi su po običaju pristupili sakramentu pomirenja i osobnoj ispovijedi. Ovom duhovnom obnovom hrvatska frankfurtska zajednica dala je svoj prilog proslavi Velikoga jubileja.

● **Moers** – HKM Moers imala je od 24. do 26. 3. duhovnu obnovu pod geslom „Ususret Spasitelju u jubilarnoj godini“. Obnova se satojala od posebno priprav-

Skupina vjernika iz Mannheima i Ludwigshafena bila je polovicom veljače na hodočašću u Svetoj Zemlji

ljenih pobožnosti, duhovnih nagovora i predavanja, pokorničkoga slavlja i osobne ispovijedi, te zajedničkog druženja i blagovanja. Bio je to međutim samo uvod u duhovnu obnovu kroz cijelu ovu jubilejsku godinu, u kojoj će se slaviti Majčin dan (13. 5.), podjele sakramenta prve pričesti (21. 5.) i krizme (11. 6.), te hodočašća mladih u Neviges (28. 5.), kao i hodočašća u Kevelaer (7. 10.) i Asiz, Padovu i Rim (21.–28. 10.). Uskrsni broj misijskoga „Glasnika“ piše o velikoj nezaposlenosti na području Misijske, jer se mnogi rudnici zatvaraju, pa i mnogi naši ljudi moraju tražiti nova radna mjesta i prebivališta. „Glasnik“ donosi uskrsno razmatranje, obavijesti o dobivanju oprostila u ovoj godini, priloge o uskrsnom blagoslovu jela, o kvatrama, ulozi kumova, kroniku Misije i nekoliko pjesama.

● **Mannheim** – Skupina od 50-ak vjernika misija Mannheima, Ludwigshafena, Gelsenkirchena i Dortmundu bila je od 19. do 26. veljače na hodočašću u Svetoj Zemlji. Voditelji hodočašća bili su fra Miroslav Modrić, vlč. Vinko Radić i o. Ante Tustonjić DI, koji je prošle godine u Mannheimu slavio svoju prvu misu. Uz obilaženje najpoznatijih svetih mjesta, hodočasnici su svakodnevno slavili misu i zajedno molili. Vrhunac hodočašća bila je pobožnost križnoga puta starim dijelom Jeruzalema, posebno Žalosnom ulicom. Ovo hodočašće bilo je

pravo duhovno obogaćenje za sve hodočasnike.

U prepunoj dvorani HKM Mannheim održana je 26. ožujka tribina pod nazivom „Posavina pred izbore“. Nastupili su čelni ljudi županije Posavske, na čelu sa županom dr. Krunoslavom Vukovićem. Ratne štete u Posavini iznose preko 4 milijarde maraka, a pomoć međunarodne zajednice u obnovi je minimalna. Nazočni su gostima postavili brojna pitanja o političkoj budućnosti ne samo Posavine nego i BiH, osobito o položaju Hrvata. Bez dokantonizacije i čvrste konstitutivnosti na cijelom području BiH nema povratka raseljenih i prognanih. Posavski Hrvati izrazili su veliko zanimanje za izlazak na komunalne izbore, pa je za dan izbora organiziran prijevoz u domovinu.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

J E R U Z A L E M □ T H O P
A S A S I N □ N A Z A R E T
R E M I □ A L □ H O B I □ I
O N E □ P L I N O V O D □ Č
S I N A J □ Z A V I R I T I
L □ O M E G A □ I K □ N I C
A D R E N A L I N □ B A J A
V R E B A T I □ A B A □ E □
□ V P A □ A C O □ O T E L O
G A K □ S L A V O N I J A □
A R E S T I □ I R □ N □ K
L I □ T A C A □ I K A K V A
I N T O N A C I J A □ R O F
L A R M A □ E L A M □ M I A
E □ A A □ S T I Š A T I □ R
J U L K A □ I R □ T A L O N
S K A □ L A S □ M A S A D A
K A L K U L A T O R □ R A U
O Z A L □ T L O R I S □ K M

Vrelo nade i radosti

Duh Sveti učinit će nas ljudima, vedrima poput neba u siječnju. Evanđelje osigurava tako jasnu nadu, tako uvjerljiv poziv na radost,

da bismo htjeli ići do krajnje predanosti, kako bismo ih posvuda podijelili. Gdje je vrelo nade i radosti? Ono je u Bogu, koji nas neprestano traži i u nama nalazi dubinsku ljepotu ljudske duše.

Frere Roger, Pismo 2000

Rješenje pošaljite najkasnije do 15. V. 2000.

Sretan Uskrs

Mariofil Soldo	Raznovrstan, raznorodan	Prvo ukazanje Uskrsloga...	Mlad junac prve zime	Kajkavska upitna zamjenica	Ošamutiti	Vanadij	Oruđa za rad	Star čovjek (mn.)	Prvo slovo abecede	Dio opreme za konja	Miješajući dodati što	Albanska pjevačica Nimani	Dvojina	Ante Stamać
Rakija od smokve		▽								Vijak, propeler				
Uskrs (starohrvatski)	▷					Upitna riječica Obuća otvorene pete			Ukazanje na putu u...	▷				
Splitaska kazališna glumica														Dati pobudu
Začinska biljka iz porodice štitara				Gradiva, tvoriva Poglar Tibeta										
Učiniti da tko ostane jadan								Kukci žalčari slični pčelama Škripac, stega				Najjužniji kvamerski otok	Dušik Zemljište	
Vikom dozivati							Zadavati strah, strašiti							
Ratko Maček			Obličje, figura „Gaus“				Robert Owen Lantan			Glumac Guinness „Amper“				
Sažeta priča				Vrsta kro-kodila(mn.) Sliveni suglasnik										
„Tekuće godine“			Činiti jačim Ja, ti, ...							Iverak Korablje				
Poljsko žensko ime							Lunja Okretnica				„Industrija nafte“ Zvijezda sjevernog neba			
Vrsta morskog puža						Komad ogorjelog drveta Talijanska metropola						„Tona“ Uskrs engleski		
Oznaka na vozilu auto škole			Operna pjevačica Klarić					„Kazalište lutaka“ Šablon, uzorak			Enrique Iglesias Žrec, mag. (mn.)			
Uskrsno jelo			Premudri ahikar Spriječiti					Sač Berilij						Rimska dvica
Siniša Ergotić	▽			Jednostanična prazivotinja Ekaterina od milija						Talijanski slikar Lelio Skijaš Raeber				
Franc. loptač (funkcionar, Jules)						Hodati nesigurno posrtati Koji pripada tebi								
Norveška		Govoriti ekavski Ružičast						Robert Raponja			Slova iz „C“ i „D“ Kradljivac, lopov			Trak konca, vlakno
Njemačko žensko ime				Vladimir Soljić Selen				Uskrs njemački Italija						
Pjevač Stevens				Mjesto kod Vukovara „North“						Ante Vican „Litra“			Točka na ... Sumpor	
Stavak, pasus (mn.)								Pjevač koji pjeva alt						

KAKO PREPOZNATI USKRSLOGA ISUSA?

Kristovo uskrslo tijelo

Piše: Dr. Ante Tamarut

Kako se moglo dogoditi da uskrsloga Isusa nije odmah prepoznala Marija Magdalena; da ga nisu prepoznali njegovi učenici? Isusovo uskrslo tijelo ne prepoznaje se više po ovoj ili onoj crti lica, nego se susreće u svakom čovjeku, osobito u „najmanjima“.

Marija Magdalena zaplakana traži Isusov grob. Nalazi ga, ali prazna. Uvjerena, da je Gospodina netko uzeo i pohranio drugdje, ne odustaje od traženja. Nje-

A. Singer, Put u Emaus

zina ljubav traje preko groba. Nisu je pokobile lažne optužbe protiv Isusa, prezir duhovnog i svjetovnog vrha, njegova sramotna smrt. Ne brine što je sama u taženju mrtvog učitelja i ne mari za opasnost kojoj se time izlaže. Ona ima svoju istinu o njemu; nitko joj ga ne može ukrasti iz srca. U susretu s njime doživjela je svoje duhovno uskrsnuće. U njemu je ona iskupila svoju grešnu prošlost, pronašla konačnu slobodu za ljubav. U njegovoj ljubavi doživjela je po prvi puta punu vrijednost i ljepotu svog ženskog bića.

Ako je tko mogao zapamtiti izgled Isusovog lica, osjećati miris njegovog tijela, mogla je to, svakako, Marija Magdalena koja mu je suzama prala noge i otirala ih svojom kosom; ona se, uz rijetke, našla i pod njegovim križem. Kako se onda moglo dogoditi da ga uskrsnulog ne prepozna u liku vrtlara? Jesu li, možda,

bol i suze razlog što nije dobro vidjela? Ili je, možda, Isus u uskrsnuću posve promijenio svoj izgled? O razlozima prvotnog nesnalaženja možemo samo nagađati. Premda su i sami apostoli imali problema s prepoznavanjem uskrslog Gospodina – sjetimo se puta dvojice učenika u Emaus (Lk 24) i iskustva s Uskrslim na obali Tiberijskog mora (Iv 21) – od samog početka uvjereni da je zemaljski, raspeti i uskrsli Gospodin jedna te ista osoba; tu istinu nepokolebljivo naviještaju i na njoj temelje svoju nadu. Uskrsli Gospodin je isti onaj koji je izgovorio blaženstva, liječio bolesne, izgonio zloduhe, sjedao za stol s carinicima i grešnicima, bio predan u ruke grešnika, nepravedno osuđen i pogubljen na križu.

Što se dogodilo s učenicima iz Emausa? Jesu li i njima otešale oči od umora i tuge, pa nisu u stanju ni pogledati u suputnika? Možda su veliki strah i još veće razočaranje glavni razlozi zbog kojih su slijepi kraj zdravih očiju? Ili su, pak, vojnici toli-

ko izobličili Isusov izgled da ga je nakon mučenja teško prepoznati? Možda ga je, naprosto, patnja kao takva toliko izmijenila da, kako se ponekad znade reći, nije za prepoznati, izgleda kao stranac?! Zar nije ranije govorio učenicima o svojoj muci i smrti u slici krštenja? Nije li, uostalom, i događaj preobraženja na gori Taboru bio sav usmjeren prema njegovom „izlasku“? Nije li ono u tijesnoj vezi s preobraženjem na Golgoti, na križu?! Ne uvjerava li uskrsli Učitelj dvo-

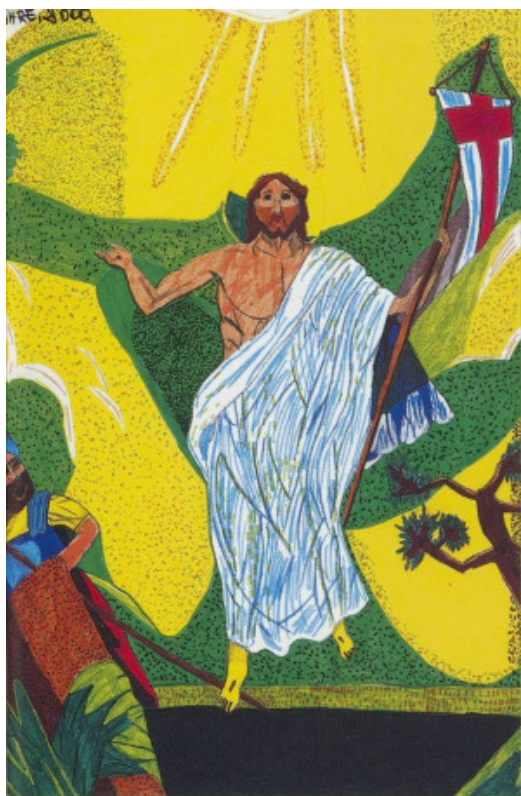
jicu razočaranih učenika iz Emausa, kako je posve u skladu s Pismima, da Krist s trpljenjem ude u svoju slavu (Lk 24,26)?!

Očito, da je u uskrsnuću Isusovo tijelo postalo slavno. Ono se više ne prepoznaje po ovoj ili onoj crti lica, po plavim ili smeđim očima, po svijetloj ili tamnoj kosi, ne vezuje se više uz jedan, stalan vanjski izgled. Uskrslog Isusa moguće je sresti u liku vrtlara, u strancu na putu, u došljaku na moru, u „jednom od najmanje braće“. Svaki je čovjek, na neki način, postao jedincato i neponovljivo izdanje Kristove proslavljene tjelesnosti. Svojim utjelovljenjem koje doseže dovršenje i puninu u slavnom uskrsnuću, Isus Krist se, kako nas uči i Drugi vatikanski sabor, na neki način sjedinio sa svakim čovjekom (usp. GS 22). On se, prema istoj uskrsnoj predaji, može sresti ne samo u pojedincu, nego i u zajednici svojih učenika. U tom smislu kažemo da je Crkva Kristovo otajstveno (uskrsno, odnosno, proslavljeno) tijelo.

Uskrsli Gospodin se, kako rekosmo, ne prepoznaje po ovoj ili onoj crti lica, nego po riječima i djelima koje je izgovorio i izvršio u svom zemaljskom tijelu. Marija Magdalena prepoznala je uskrslog Gospodina onog trenutka kad je on izgovorio njezino ime; drugim riječima, prepoznala ga je u sebi, u svom imenu, u svojoj osobnoj povijesti, u činu praštanja i ljubavi. Učenici iz Emausa prepoznali su ga u lomljenju kruha, u žrtvi i predanju; Petar s drugovima u čudesnom ribolovu, u snazi i učinkovitosti njegove riječi; prva Crkva susreće ga u međusobnoj ljubavi i solidarnosti. Zašto, dakle, Marija Magdalena i učenici iz Emausa nisu odmah prepoznali uskrslog Gospo-

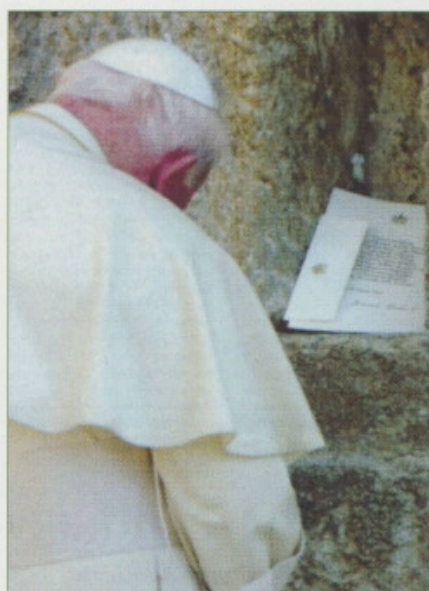
Uskrsli Gospodin se, kako rekosmo, ne prepoznaje po ovoj ili onoj crti lica, nego po riječima i djelima koje je izgovorio i izvršio u svom zemaljskom tijelu. Marija Magdalena prepoznala je uskrslog Gospodina onog trenutka kad je on izgovorio njezino ime; drugim riječima, prepoznala ga je u sebi, u svom imenu, u svojoj osobnoj povijesti, u činu praštanja i ljubavi. Učenici iz Emausa prepoznali su ga u lomljenju kruha, u žrtvi i predanju; Petar s drugovima u čudesnom ribolovu, u snazi i učinkovitosti njegove riječi; prva Crkva susreće ga u međusobnoj ljubavi i solidarnosti.

dina? Nisu li, možda, zbog toga, da ga svi oni koji će ga kasnije tijekom povijesti tražiti mogu otkriti i susresti u vrtlaru i strancu, u praštanju i darivanju?!

Uskrсни motivi

U ovom broju imamo prilog o tečaju crtanja u Hrvatskoj katoličkoj misiji Berlin. Polaznici toga tečaja poslali su nam specijalno za naš uskrсни broj ova dva crteža uskrsnoga Isusa. Oba crteža odlično se uklapaju u naš meditacijski tekst o Isusu uskrsnom tijelu na lijevoj (26.) stranici. Autor crteža s lijeve strane je devetogodišnji Zvonimir Andrik, najmlađi polaznik tečaja crtanja, a autor crteža na desnoj strani je 20-godišnji Ivan Brčić. Iako su njihovi crteži obilježeni klasičnim viđenjem događaja uskrsnuća s uskrsnih razglednica, oni ipak predstavljaju solidan početnički crtački napor.

Jedna od povijesnih gesti pape Ivana Pavla II. za vrijeme nedavnoga povijesnoga pohoda Svetoj Zemlji. U jednu od pukotina Zida plača, kako je to inače običaj, Papa je stavio prijepis svoga govora u kojem je izrekao duboko žaljenje Crkve zbog progona Židova kroz povijest. Očito je bilo da je Papa istinski religiozno, ganuto i potreseno doživljavao sva sveta mjesta koja je pohodio. Stekao se dojam da se teško odvojio od mjesta Isusova groba. Teško mu je padao rastanak i od Zida plača. Papa je bio sigurno svjestan sveukupne religiozne težine i vjere koju ima to mjesto i u kršćanskoj vjeri u jednoga Boga. Kamere su se diljem svijeta dugo zadržale na njegovoj drhtavoj ruci i bogobojažnom dodirivanju zida nekada slavnoga Hrama.

▲ Ukazanje uskrsloga Isusa Mariji Magdaleni ilustrira također naš meditacijski tekst na lijevoj (26.) stranici. Radi se o ilustraciji teksta Iv 20,11–18 iz Biblije Evite Gründer, Regensburg 1997.

U ovom broju imamo prilog i o svečanom otvaranju najmlađe hrvatske katoličke misije u Njemačkoj i blagoslovu novih misijskih prostorija, a to je HKM Main-Taunus/Hochtaunus, sa sjedištem u Kelkheimu kod Frankfurta. Poslije mise i blagoslova prostorija uslijedila je u misijskoj dvorani prigodna svečanost, kojoj su bili nazočni brojni vjernici i uzvanici (u sredini).

Na obali Tiberijadskog jezera

Znam da tražite razapetog Isusa.

On nije ovdje! Uskrsnuo je kako je rekao!

Nato im Isus reče:

„Ne bojte se! Idite i javite mojoj braći da idu u Galileju

Poslije toga ponovno se ukaza Isus učenicima
na obali Tiberijadskog jezera.

(Mt 28,5–9; Iv 21)

Novi Jeruzalem

I opazih kako „Sveti grad” – novi „Jeruzalem” silazi s neba...

Tada čuh jak glas: „On će otrti svaku suzu s njihovih očiju.

Smrti više neće biti, neće više biti ni tuge, ni jauka,
ni boli, jer stari svijet prođe”.

(Otkr 21,2–)